

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΚΑΙ ΒΙΟΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΕΝΔΟΞΩΝ ΜΕΤΑΛΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΚΑΙ ΙΣΑΠΟΣΤΟΛΩΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΙ ΕΛΕΝΗΣ

*Ἑρανισθεῖσα ἐκ διαφόρων Ἀκολουθιῶν
παρ' ἐμοῦ τοῦ Ἑφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ὁσίου Μελετίου*

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Α. ΒΟΥΤΕΡΗ

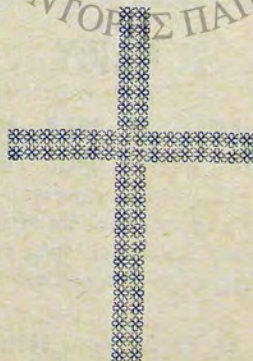
Ἱερέως

Ἐπαλλομένη τῇ 21 Μαΐου, ἐν ᾗ τελεῖται ἡ μνήμη αὐτῶν.

Αἰνέσωμεν δὴ ἄνδρας ἐνδόξους καὶ τοὺς
Πατέρας ἡμῶν τῇ γενέσει. Ἐγώ εἰμι ὁ ποι-
μὴν ὁ καλός· ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων.

(Κ. Ἰωάννης)

Σὲ τὸν Ἀγέννητον Θεὸν καὶ Πατέρα. Σὲ
τὸν Υἱὸν τὸν Μονογενῆ. Σὲ τὸ Ἅγιον
Πνεῦμα τὸ Παράκλητον, ὦ Τριάς Παναγία,
μοναδική τε καὶ ἐνιαία, καὶ ἀδιαίρετε ! Σὲ
καὶ γὰρ καὶ καρδίᾳ καὶ στόματι, ὁμολογοῦμεν
καὶ εὐλογοῦμεν εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1917

20 ΜΑΪΟΥ

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΜΑΡΤΥΡΟΣ ΘΑΛΛΕΛΑΙΟΥ

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τῶν Ἀγίων Μαρτύρων Ἀλεξάνδρου, Ἀστερίου, Ἀσηλᾶ, τριῶν Θεοφόρων Πατέρων Νικήτα, Ἰωάννου καὶ Ἰωσήφ, καὶ Θαλασσίου, Μάρκου, Ἀλεξίου Μητροπολίτου Μόσχας τῆς Ρωσσίας, καὶ ἡ Ἀνακομιδῇ τῶν λειψάνων τοῦ ἐν Ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν Νικολάου Μύρων τῆς Λυκίας τοῦ Θανατουργοῦ.

Ἀπολυτίκιον. Ἦχος α΄. Τοῦ λίθου σφραγισθέντος.

Δεῦτε πάντες εὐλαβῶς ἀνυμνήσωμεν, πάροδον Λειψάνου τοῦ θεοῦ, ἀρχιθύτου τοῦ μάκαρος, βοῶντες πρὸς αὐτὸν περιδεῶς· βοήθησον ἡμῖν τοῖς σὲ πιστῶς, ἀνυμνοῦσιν ἐν κινδύνοις, Ἱεράρχα Νικόλαε· δόξα τῷ σε δοξάσαντι Χριστῷ. Αἰὼς τῷ σε μεγαλύναντι. Κλέος τῷ σε ἀναδείξαντι λαμπρῶς, τύπον ἀγιότητος.

Κοντάκιον. Ἦχος πλ. δ΄. Εἰ καὶ ἐν τάφῳ.

Εἰ καὶ τὰ ἄνω πολέεις βασιλεία, ἀλλ' ἐποπτεύεις ἡμᾶς τοὺς ὑμνοῦντάς σε· καὶ παρέχεις, ὡς πρεσβευτῆς αἰεὶ πρὸς Θεὸν τοῖς τιμῶσι τὴν θείαν τοῦ σκήνους σου πάροδον, καὶ πιστῶς προσαιτοῦσι, ταχεῖαν ἀντίληψιν· ὁ Ἱεράρχης Μυρέων Νικόλαος. Μεγαλυνάριον.

Εν εὐσήμεν γλώττῃ τὴν ἱεράν, πάροδόν σου σκήνους, ἀνυμνοῦμεν μελωδικῶς, φιλεόρτων στίφει· ἀ φυλάττει ἐκ βλάβης, παντοίαις σάε· πρεσβελαίς, θεῖε Νικόλαε.

Ἀπολ. Ἀγ. Θαλλελαίου. Ἀθλοφόρε ἅγιε καὶ ἱκατικῆ Θαλλελαίε. Ἦχος γ΄.

Κοντάκιον. Ἦχος γ΄. Ἡ Παρθένος σήμερον.

Τῶν Μαρτύρων σύναθλος ἀναδεχθεὶς καὶ ὀπλίτης, στρατιώτης ἄριστος, τοῦ Βασιλέως τῆς δόξης, γέγονας διὰ βασάνων καὶ τιμωρίας, ἔπαρσιν εἰδωλοκατρώων καταπατήσας· διὰ τοῦτο τὴν σεπτὴν σου, ὑμνοῦμεν μνήμην σοφῆ Θαλλελαίε.

21 ΜΑΪΟΥ

Μνήμη τῶν Ἀγίων, ἐνδόξων, μεγάλων Θεοστέπτων, Ἰσαποστόλων Βασιλέων

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΙ ΕΛΕΝΗΣ

Εἰς τὸν Ἑσπερινόν.

Στιχολογολογοῦμεν τὴν α΄ στάσιν του. Μακάριος ἀνὴρ. Εἰς δὲ τὸ Κύριε ἐκέκραξα, ἰσθῶμεν στίχους 6 καὶ ψάλλομεν στιχηρὰ προσόμοια 3. Τῆς τυχοῦσης ἑορτῆς καὶ τῶν Ἀγίων 3. Στιχηρὰ τῶν Ἀγίων. Ἦχος δ΄. Ἐδωκας σημειώσιν.

Κῆλον κραταιότατον, τῷ Βασιλεῖ ἡμῶν δέδωκας, τὸν Σταυρόν σου τὸν τίμιον, δι' οὗ ἐβασίλευσεν, ἐπὶ γῆς δικαίως, λάμπας οὐσεβεία· καὶ βασιλείας οὐρανῶν, κατηξιώθη τῇ εὐσπλαγχνίᾳ σου· μεθ' οὗ σου τὴν φιλόανθρωπον, οἰκονομίαν δοξάζομεν, Ἰησοῦ παντοδύναμε, ὁ Σωτὴρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Εδωκας φιλόανθρωπε, τῷ εὐσεβεῖ σου θεράποντι, Σολομώντος τὴν φρόνησιν, Δαυὶδ τὴν πραότητα, καὶ τῶν Ἀποστόλων, τὴν ὀρθοδοξίαν, ὡς βασιλέων Βασιλεὺς, κυριευόντων τε πάντων Κύριος· διὸ σου τὴν φιλόανθρωπον, οἰκονομίαν δοξάζομεν, Ἰησοῦ παντοδύναμε, ὁ Σωτὴρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Πρῶτος καθυπέταξας, τὴν ἀλουργίδα, ἀειμνήστε, Βασιλεῦ ἐκουσίως Χριστῷ, αὐτὸν ἐπιγνούς Θεόν, καὶ παμβασιλέα, πάντων εὐεργέτην, νικοποιὸν πάσης ἀρχῆς, καὶ ἐξουσίας τὸν υπερκείμενον· ἐντεθὲν σοι φιλόχριστε, τὴν βασιλείαν κατεθύνην, Ἰησοῦς ὁ φιλόανθρωπος, καὶ Σωτὴρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Δίεξα. Ἦχος δ΄. Βούζαντιον.

Πλουσίων δωρεῶν τὰ κρείττονα, εἰληφώς παρὰ Θεοῦ, Ἀναξ κράτιστε, Κωνσταντίνε μέγιστε, καλῶς ἐν τούτοις διέπρεψας· καταυγασθεὶς γὰρ ἀκτίσι τοῦ παναγίου Πνεύματος, ὑπὸ Σιλδέστρου ἱερέως, διὰ τοῦ βαπτίσματος, ἐν βασιλευσιν ὤφθης ἀήττητος, τὴν οἰκουμένην, ὡς προῖκα, προικοδοτήσας τῷ Κτίστη σου καὶ πόλιν βασιλεύουσιν θεοσεβῇ. Διὸ ἱκετεύων μὴ παύσῃ Χριστῷ τῷ Θεῷ, δωρηθῆναι ἅπασι, τοῖς τελοῦσι τὴν μνήμην σου· ὡς παρρησίαν ἔχων, ἁμαρτιῶν συγχώρησιν, καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

Καὶ νῦν. Τῆς ἑορτῆς.

Εἰσόδος τό, Φῶς ἱλαρὸν τό, Προκείμενον τῆς ἡμέρας καὶ τὰ Ἀναγνώσματα. Βασιλείων γ'. τὸ Ἀνάγνωσμα.

Εστὴ Σολομὼν κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου Κυρίου, ἐνώπιον πάσης ἐκκλησίας Ἰσραὴλ, καὶ διεπέτασε τὰς χεῖρας αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ εἶπε· Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, οὐκ ἔστιν ὡς σὺ Θεὸς ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ ἐπὶ τῆς γῆς κάτωθι τοῦ οὐρανοῦ οὐκ ἄρκεῖσθαί σοι, πῶς ὁ οἶκος οὗτος, ὃν ἠκοδόμησα τῷ ὀνόματί σου; Πλὴν καὶ ἐπιδλέψεις ἐπὶ τὴν δέησίν μου, Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, ἀκούειν τῆς δεήσεως καὶ τῆς προσευχῆς, ἧς ὁ δοῦλός σου προσεύχεται ἐνώπιόν μου σήμερον πρὸς σέ, τοῦ εἶναι τοὺς ὀφθαλμοὺς σου ἀνεωγμένους εἰς τὸν οἶκον τοῦτον ἡμέρας καὶ νυκτός, εἰς τὸν τόπον, ὃν εἶπας, ἔσται τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ, τοῦ εἰσακούειν τῆς προσευχῆς, ἧς προσεύχεται ὁ δοῦλος εἰς τὸν τόπον τοῦτον. Καὶ εἰσακούσῃ τῆς δεήσεως τοῦ δούλου σου καὶ τοῦ λαοῦ σου Ἰσραὴλ, ὅσα ἂν προσεύξωνται εἰς τὸν τόπον τοῦτον· καὶ σὺ εἰσακούσῃς ἐν τῷ τόπῳ τῆς κατοικησέως σου ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ποιήσεις ἕως ἔσσης.

Προφητείας Ἡσαίου τὸ Ἀνάγνωσμα.

Αγαλλιάσθω ἡ ψυχὴ μου ἐπὶ τῷ Κυρίῳ· ἐνέδυσσε γάρ με ἱμάτιον σωτηρίου, καὶ χιτῶνα εὐφροσύνης. Ὡς νυμφίῳ περιέθηκέ μοι μίτραν, καὶ ὡς νύμφῃ κατεκόσμησέ με κόσμῳ. Καὶ ὡς γῇ αὐξοῦσα τὸ ἄνθος αὐτῆς, καὶ ὡς κῆπος τὰ σπέρματα αὐτοῦ ἐκφύει, οὕτως ἀνατελεῖ Κύριος δικαιοσύνην, καὶ ἀγαλλίαμα ἐναντίον πάντων τῶν ἔθνων. Διὰ Σιών οὐ σιωπήσομαι, καὶ διὰ Ἱερουσαλὴμ οὐκ ἀνήσω, ἕως ἂν ἐξέλθῃ, ὡς φῶς ἡ δικαιοσύνη μου, τὸ δὲ σωτήριόν μου ὡς λαμπρὰς καυθήσεται. Καὶ ὄψονται τὰ ἔθνη τὴν δικαιοσύνην σου καὶ πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς τὴν δόξαν σου, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομά σου τὸ καινόν, ὃν ὁ Κύριος ὀνομάσει αὐτό· καὶ ἔσθ' ὁ στέφανος κάλλους ἐν χειρὶ Κυρίου, καὶ διάδημα βασιλείας ἐν χειρὶ Θεοῦ σου. Καὶ οὐκ ἔτι κληθήσῃ καταλελειμμένη· καὶ ἡ γῆ σου οὐκ ἔτι κληθήσεται ἔρημος· σοὶ γὰρ κληθήσεται, θέλημα ἐμὸν· καὶ τῇ γῇ σου οἰκουμένη· διτι εὐδοκήσῃ Κύριος ἐν σοί, καὶ ἡ γῆ σου συνοικισθήσεται. Καὶ ὡς συνοικῶν νεανίσκος παρθένῳ, οὕτως κατοικήσουσιν οἱ υἱοὶ σου· καὶ ἔσται, ὃν τρόπον

εὐφρανθήσεται νυμφίος ἐπὶ νύμφῃ, οὕτως εὐφρανθήσεται Κύριος ἐπὶ σοί.
Προφητείας Ἡσαίου τὸ Ἀνάγνωσμα.

Φωτίξου φωτίξου, Ἱερουσαλήμ· ἦκει γὰρ σου τὸ φῶς, καὶ ἡ δόξα Κυρίου ἐπὶ σε ἀνατέταλκεν. Ἰδοὺ σκότος καλύψει γῆν, καὶ γνώφοι ἐπὶ ἔθνη· φανήσεται δὲ Κύριος καὶ ἡ δόξα αὐτοῦ ἐπὶ σε ὠφθησεται. Καὶ πορεύονται βασιλεῖς τῇ φωτί σου, καὶ ἔθνη τῇ λαμπρότητί σου. Ἄρον κύκλῳ τοὺς ὀφθαλμούς σου, καὶ ἴδε συνηγμένα τὰ τέκνα σου· ἦκασιν πάντες υἱοὶ σου μακρόθεν, καὶ αἱ θυγατέρες σου ἐπ' ὧμων ἀρθῆσονται. Τότε ὄψει, καὶ χαρίσῃ· καὶ φοβηθήσῃ, καὶ ἐκστήσῃ τῇ καρδίᾳ, ὅτι μεταβαλεῖ εἰς σὲ πλοῦτος θαλάσσης, καὶ ἔθνων καὶ λαῶν. Καὶ ἤξουσὶ σοὶ ἀγγέλι καμῆλων, καὶ καλύψουσὶ σε κάμηλοι Μαδιὰμ καὶ Γεφάρ. Πάντες ἐκ Σαβᾶ ἤξουσιν, φέροντες χρυσίον, καὶ λίθον οἰσούσι σοί, καὶ λίθον τίμιον, καὶ τὸ σωτήριον Κυρίου εὐαγγελιοῦνται. Καὶ πάντα τὰ πρόβατα Κηδάρ συναχθήσονται, καὶ κριοὶ Ναβαιὼθ ἤξουσὶ σοὶ καὶ ἀνενεχθήσονται δεκτὰ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν μου, καὶ ὁ οἶκος τῆς προσευχῆς μου δοξαστήσεται. Τίνες οἱ δὲ ὡς νεφέλαι πέτανται, καὶ ὥσπερ περιστερεὶ ἀννεοσοῦσι; Ἐμὲ νῆσοι ὑπέμειναν, καὶ πλοῖα θαρσεῖς ἐν πρώτοις ἡγαγείν τὰ τέκνα σου μακρόθεν, καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον αὐτῶν μετ' αὐτῶν, διὰ τὸ ὄνομα Κυρίου τὸ ἅγιον, καὶ διὰ τὸ Ἅγιον τοῦ Ἰσραὴλ ἐνδοξον εἶναι. Καὶ οἰκοδομήσουσιν ἄλλογενεῖς τὰ τεῖχη σου, καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν παραστήσονται σοί· διὰ γὰρ ὀργήν μου ἐπάταξά σε, καὶ διὰ ἐλεός μου ἡγάγησά σε. Καὶ ἀνοικθήσονται αἱ πύλαι σου διὰ παντός, ἡμέρας καὶ νυκτὸς οὐ κλεισθήσονται, εἰσαγαγεῖν πρὸς σὲ δύναμιν ἔθνων, καὶ βασιλεῖς αὐτῶν ἀγομένους. Τὰ γὰρ ἔθνη καὶ οἱ βασιλεῖς, οἵτινες οὐ δουλεύουσίν σοι, ἀπολυνταί, καὶ τὰ ἔθνη ἐρημία ἐρημωθήσονται. Καὶ ἡ δόξα τοῦ Διδάνου πρὸς σὲ ἦξει ἐν κυπαρίσσω καὶ πεύκῃ καὶ κέδρῳ ἅμα, δοξάσαι τὸν τόπον τὸν ἁγίόν μου, καὶ τὸν τόπον τῶν ποδῶν μου δοξάσω. Καὶ πορεύονται πρὸς σὲ δεδοικότες ὥσπερ τῶν ταπεινωσάντων σε καὶ παροξυνάντων σε, καὶ προσκυνήσουσιν ἐπὶ τὰ ἵχνη τῶν ποδῶν σου πάντες οἱ παροξυνάντες σε· καὶ κληθήσῃ Πόλις Κυρίου, Σιών τοῦ ἁγίου Ἰσραὴλ διὰ τὸ γεγενῆσθαι σε ἐγκαταλειμμένην καὶ μεμισσημένην, καὶ οὐκ ἦν ὁ βοηθὸς σοί. Καὶ θήσω σε ἀγαλλίαμα αἰώνιον, εὐφροσύνην γενεαῖς γενεῶν. Καὶ θηλάσει γάλα ἔθνων, καὶ πλοῦτον βασιλέων φάγεσιν καὶ γνώσῃ, ὅτι ἐγὼ Κύριος ὁ σὼζων σε καὶ ἐξαιρούμενός σε, ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ. Εἰς τὴν Λιτὴν. Στιχηρὰ ἰδιόμελα, ἤχος α'.

Χρεωστικῶς ἐκτελούμεν τὴν μνήμην σου, Κωνσταντίνε Ἰσαπόστολε, πάντων ἀνάκτων βάσις καὶ καύχημα· φωτισθεὶς γὰρ ἀκτίσι τοῦ Πνεύματος, πᾶσιν ἐφαίδρυνας τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, τὰ συστήματα τῶν πιστῶν πανταχόθεν συνάξας, ἐν τῇ λαμπρᾷ πόλει Νικαίων, ἐνθα τῶν ἀσεβῶν ἐσέβησθαι τὸ φρύαγμα, καὶ αἰρετικῶν ἡσθένησαν γλῶσσαι, καὶ ἐμωράνθησαν, τῶν δὲ ὀρθοδόξων ὑψώθη τὸ στίφος, φανερωθείσης τῆς πίστεως. Ὅθεν ὑπ' αὐτῶν ἐδοξάσθης ὀρθοδοξότατος, καὶ πάντων βασιλέων ἐκηρύχτης πατήρ, ὡς πρῶτος τὴν ἀλουργίδα παρὰ Θεοῦ κομισάμενος. Διὰ αὐτοῦμέν σε, οἱ τελούντες τὴν μνήμην σου πιστῶς, αἰτῆσαι ἱλασμὸν ἁμαρτιῶν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν.

Ὁ αὐτός.

Οὐκ ἐξ ἀνθρώπων τὴν κλησιν ἔλαβες, ἀλλ' ὡς θεσπέσιος Παῦλος, ἔσχες μάλλον ἐνδοξε καύτην, ἐξ ὕψους Κωνσταντίνε Ἰσαπόστολε, παρὰ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ· τὸ γὰρ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ, ἐν οὐρανῷ θεασάμενος, καὶ

θεὶ αὐτοῦ ἀγρευθεὶς, ὡς κάλλιστον θήραμα, ἐν τούτῳ καὶ νικητῆς, καὶ ὀρωμένων καὶ ἀοράτων ἐχθρῶν, ἀπεφάνθης ἀήττητος. Ὅθεν δουλοπαυμένον σε, ὡς πρέσβυν θερμότατον, οἱ γηγενεῖς ἐπαξίως τὴν μνήμην σου σέβοντες ἐν παρρησίᾳ αἰτήσασθαι ἡμῖν φωτισμὸν καὶ τὸ μέγα ἔλεος. Ἦχος β'. Βύζαντος.

Τοῦ εὐσεβοῦς Κωνσταντίνου ἡ μνήμη, ὡς μὲρον ἐκκενούμενον σήμερον ἀνέτειλε· Χριστὸν γὰρ ποθήσας, εἰδῶλων κατεφρόνησε, ναὸν ἐλείρας ἐπὶ γῆς, τῷ σταυρωθέντι δι' ἡμᾶς· ἐν οὐρανοῖς δὲ ἀπέλαβε, τὸν τῆς ἐλπίδος στέφανον. Ἦχος γ'.

Νεανικὴν ἄγων τὴν ἡλικίαν, ὥσπερ ὁ θεσπέσιος Παῦλος, ἐκ τῶν ὑψίστων ἐδέξω τὸ θεῖον χάρισμα καὶ τοῦ δεινοῦ πολεμήτορος τὰ θράση, τῇ πανοπλίᾳ τοῦ Σταυροῦ κατέβαλες, ἀνάκτων τὸ καύχημα, Κωνσταντίνε Ἰσαπόστολε· ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς Κύριον ἵκέτευε τοῦ σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ἦχος δ'.

Αἶνος τῷ Θεῷ, ἐκ χοιῶν χειλέων προσάδεται, ἐπὶ τῇ θεῇ μνήμῃ σου Κωνσταντίνε πανεύφημε. Σὺ γὰρ ὠρθῆς ἀκραίφνης στρατιώτης τοῦ λόγου τῆς πίστεως, φαυλίσας ἐν τῷ σκάμματι, τῶν εἰδῶλων τὰς μορφάς· καὶ νῦν προσηρείσθης τῷ φέγγει τῆς Τριάδος, καταπυρσεύων ἡμῶν, τὰς διανοίας ταῖς πρεσβεῖαις σου. Δόξα, ἤχος πλ. α'.

Η ἐκκλησία σήμερον στολισαμένη, τῷ κράτει Ἀναξ, μυστικῶς εὐφραίνεται καὶ τὴν σὴν παγγέραστον μνήμην, κατ' ἀξίαν εὐφρῆμως γεραίρει κραυγάζουσα. Χαίροις, ὁ τὸν Παῦλον ζηλώσας, καὶ τὸν Σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ ἀράμενος, καὶ τὰς παγίδας συντρίψας τοῦ ἀντιπάλου. Χαίροις, ἀνάκτων πανάριστε καὶ Ἀποστόλων ἰσότητε. Χαίροις, πιστῶν τὸ στήριγμα καὶ βασιλέων, τὸ προπύργιον. Κωνσταντίνε μακάριε, ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς Κύριον, μὴ διαλίπη πρεσβεύων, ὡς παρρησίαν ἔχων, βασιλέων ἐγκαλλώπισμα.

Καὶ νῦν. Τῆς Ἑορτῆς.

Αναστάσεως ἡμέρα, καὶ λαμπρυνθῶμεν τῇ πανηγύρει, καὶ ἀλλήλους περὶ πτωξώμεθα· εἰπώμεν ἀδελφοί, καὶ τοῖς μισοῦσιν ἡμᾶς συγχωρήσωμεν, πάντα τῇ Ἀναστάσει, καὶ οὕτω βοήσωμεν· Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν θανάτῳ ἀνάντων πατήσας, καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι ζῶν ἡμῶν χαρισάμενος. Εἰς τὸν Στίχον. Στιχηρὰ προσόμοια, ἤχος β'.

Πρῶτος βασιλεὺς Χριστιανῶν, παρὰ τοῦ Θεοῦ Κωνσταντίνε, τὸ σκήπτρον ἔλαβες· σοὶ γὰρ πεφανέρωται ἐν γῇ κρυπτόμενον, τὸ σωτήριον σύμβουλον, δι' οὗ καὶ τὰ ἔθνη, πάντα καθυπέταξας τοῖς τῶν Ῥωμαίων ποσίν, ὅπλον ἀπροσμάχητον ἔχων, τὸν ζωοποιὸν Σταυρὸν μάκαρ, δι' οὗ καὶ προσήχθης τῷ Θεῷ ἡμῶν. Στίχος. Ὑψωσα ἐκλεκτὸν ἐκ τοῦ λαοῦ μου.

Οντως μακαρία ἡ γαστήρ, καὶ ἡγιασμένη κοιλία, ἡ σὲ βασιτάσασα, Μεδων κοσμοπόθητε, χριστιανῶν ἡ χαρά, Κωνσταντίνε θεόστεπτε Ῥωμαίων ἡ δόξα, πλοῦτος καὶ ὑπέρμαχος τῶν ὀρφανῶν καὶ χηρῶν, σκέπη ταπεινῶν καὶ ἀπόρων, θλίψεων ἀνόρθωσις ὄντως καὶ τῶν αἰχμαλώτων ἡ ἀνάρρυσις. Στίχος. Διὰ τοῦτο ἐχρίσέ σε ὁ Θεός, ὁ Θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιᾶσεως.

Πόθῳ καὶ ἀγάπῃ τοῦ Χριστοῦ, κατεπειγομένη ἡ μήτηρ, τοῦ γλυκυτάτου βλαστοῦ, σπεύδουσα ἀφίκετο ἐν τῇ ἁγίᾳ Σιών, εἰς τὸν τόπον τὸν ἅγιον, ἐν ᾧ ἐσταυρώθη, θέλων ὁ Σωτὴρ ἡμῶν, διὰ τὸ σῶσαι ἡμᾶς· ἐνθα τὸν Σταυρὸν ἀραμένη, χαίρουσα ἐκραύγαζε· Δόξα τῷ δωρησαμένῳ μοι, δι' ἡλπίζον. Δόξα, ἤχος πλ. δ'.

Σέλας φαινότατον, κομήτης ἐσπερώτατος, ἐξ ἀπιστίας εἰς πίστιν θεότῃος μετοχτευθεὶς, ἤχθης ἀγιάσαι λαὸν καὶ πόλιν· καὶ τύπον Σταυ-

ροῦ ἐν οὐρανῷ κατοπεύσας, ἤκουσας ἐκείθεν. Ἐν τούτῳ νίκα τοὺς ἐχθροὺς σου. Ὁθεν δεξάμενος τὴν γνῶσιν τοῦ Πνεύματος, ἱερεὺς τε χρισθεὶς καὶ βασιλεὺς, ἐλαίῳ ἐστήριξας τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, ὁρθοδόξων βασιλείων πατὴρ, οὗ καὶ ἡ λάρναξ ἱάσεις βρύει, Κωνσταντίνε Ἰσαπόστολε, πρέσβευε ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Καὶ νῦν. Τῆς ἑορτῆς.

Ἀπολ. ἤχος πλ. δ'.

Τοῦ Σταυροῦ τὸν τύπον ἐν οὐρανῷ θεασάμενος, καὶ ὡς ὁ Παῦλος τὴν κλησιν οὐκ ἐξ ἀνθρώπων δεξάμενος, ὁ ἐν βασιλευσιν Ἀπόστολός σου, Κύριε βασιλεύουσιν πόλιν τῇ χειρὶ σου παρέθετο· ἦν περίσῳζε διὰ παντὸς ἐν εἰρήνῃ πρεσβεῖαις τῆς Θεοτόκου, μόνη φιλάνθρωπε.

Δόξα ἤχος γ'. Θεῖας πίστεως.

Πρώτος πέφηνας ἐν βασιλευσιν, θεῖον ἔδρασμα τῆς εὐσεβείας, καὶ τὴν ὁρθόδοξον πίστιν, τῇ κόσμῳ ἐφήπλωσας, τοῦ γὰρ Χριστοῦ τὸν Σταυρὸν σὺ ἐφάνέρωσας, τὸν ἐν τῇ βάθει τῆς γῆς φθόνῳ Ἑβραίων κρυπτόμενος· Κωνσταντίνε Ἰσαπόστολε σὺν μητρὶ Ἑλένῃ θεόφρονι, πρεσβεύσατε Χριστῷ δωρησασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

Καὶ τῆς ἑορτῆς καὶ ἀπόλυσις.

Εἰς τὸν Ὅρθρον. Καθίσματα α' στίχου, ἤχος γ'.

Νέος γέγονας, Δαυὶδ τοῖς τρόποις, γέρας ἄνωθεν, εἰσδεδεγμένος, τῆς βασιλείας τῇ κορυφῇ σου τὸ ἔλαιον· σὲ γὰρ τῷ πνεύματι ἔχρισεν ἐνδοξε, ὁ ὑπερούσιος Λόγος καὶ Κύριος· ὅθεν ἔλαβες, καὶ σκηπτρον σοφῆ βασιλείου, αἰτούμενος ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

Καὶ τῆς ἑορτῆς ἡ Θεοτοκίον. Ὁ αὐτός. Θεῖας πίστεως.

Θεῖα γέγονας, σκηνὴ τοῦ λόγου, μόνη Πάναγνε Παρθενομήτωρ, τῇ καθαρότητι Ἀγγέλους ὑπεράσασα· τὸν ὑπὲρ πάντας ἐμὲ γοῶν γενόμενον, ἐρρυπωμένον σαρκὸς πλημμελήμασιν, ἀποκάθαρσεν, πρεσβεῖαν ἐνθέοις νόμοις, παρέχουσα σεμνὴ τὸ μέγα ἔλεος. Κάθισμα β' στίχου, ἤχος πλ. β'.

Ἐλκόμενος ἐπὶ Σταυροῦ, ὁ Ποιητὴς τοῦ ἡλίου καὶ κτίσεως, σὲ ὡς ἀστέρα φαεινόν, ἐξ οὐρανοῦ δι' ἀστέρων ἐφειλκύσατο, ὃ καὶ κράτος πρώτος τὸ βασιλεῖον ἐπέθηκε· διὸ σε ἀνευφημοῦμεν, Κωνσταντίνε βασιλεῦ εὐσεβέστατε, σὺν Ἑλένῃ μητρὶ τῇ θεόφρονι. Καὶ νῦν Θεοτοκίον ἤχος πλ. β'.

Ἐλπίς καὶ σκέπη καὶ λιμὴν, τῶν εἰς σὲ προστρεχόντων, θεοκυήτορ ἀγαθὴ, προστασία τοῦ κόσμου, ἰκέτευε σὺν ἁσωμάτοις ἐκτενῶς, ὃν ἔτεκες φιλανθρωπότατον Θεόν, ρυθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν, ἐκ πάσης ἀπειλῆς, μόνη εὐλογημένη. Μετὰ τὸν Πολυέλεον, Κάθισμα, ἤχος δ'. Ταχὺ προκατάλαβε.

Ἡ εὐσημος μνήμη σου, ἐπιφανείσα ἡμῖν, αὐγάζει τὰ πέρατα, θεογνωσίας φωτὶ, Κωνσταντίνε θεόπνευστε· σὺ γὰρ ἐν βασιλευσιν, εὐσεβὲς ἀνεδείχθης, νόμους ἐπουρανοῦ, βασιλέως τηρήσας· διὸ ταῖς ἰκεσίαις ταῖς σαῖς, ρῦσαι ἡμᾶς πειρασμῶν. Δόξα, ἤχος α'. Τὸν τάφον σου Σωτήρ

Ζηλώσας ἡλίου, εὐσεβείας τὸν τρόπον, ἀνάκτων εὐσεβῶν, Κωνσταντίνε τὸ κῶδος, Πατέρων συγγήροισας, θεοφόρων ὁμῆγυριν, οἷς ἐστήριξας, τῶν ὁρθοδόξων τὰ στίφη, ὁμοούσιον Πατρὶ τὸν λόγον δοξάζειν, καὶ Πνεύματι σύνθρον.

Καὶ νῦν Θεοτοκίον.

Ὁ δὴ γήσον ἡμᾶς, ἐν ὁδῷ μετανοίας, ἐκκλίνοντας ἀεὶ, πρὸς κακῶν ἀνοδίας, καὶ τὸν ὑπεράγαθον, παροργίζοντας Κύριον, ἀπειρογάμε εὐλογημένη Μαρία, καταφύγιον, ἀπεγνωσμένων ἀνθρώπων, Θεοῦ ἐνδιαίτημα.

Οἱ Ἀναθαμβοὶ τὸ α' Ἀντίφωνον τοῦ δ' ἤχου.

Ἐκ νεότητός μου, πολλὰ πολεμεῖ με πάθῃ· ἀλλ' αὐτὸς ἀντιλαβοῦ καὶ σῶσον Σωτήρ μου.

Ὁ εἰ μισοῦντες Σιών αἰσχύνθητε ἀπὸ τοῦ Κυρίου· ὡς χόρτος γὰρ πυρὶ ἔσσεσθε ἀπεξηραμένοι.

Ἀγίῳ Πνεύματι, πᾶσα ψυχὴ ζωοῦται καὶ καθάρσει, ὑψοῦται λαμπρύνεται, τῇ Τριαδικῇ μονάδι, ἱεροκρυφίως.

Ἀγίῳ Πνεύματι, ἀναβλύζει τὰ τῆς χάριτος ρεῖθρα ἀρδεύοντα ἅπασαν τὴν κτίσιν πρὸς ζωογονίαν.

Ψψα ἐκλεκτὸν ἐκ τοῦ λαοῦ μου, εὗρον Δαυὶδ τὸν δοδὸν μου, ἐλαίῳ ἀγίῳ μου ἔχρισά αὐτόν.

Στίχος. Διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε, ὁ Θεός, ὁ Θεός σου, ἔλαιον ἀγαλλιάσεως. Πᾶσα πνοὴ αἰνεσάτω τὸν Κύριον. Εὐαγγέλιον ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην.

Ἐἰπεν ὁ Κύριος· Ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ, ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται, καὶ ἐξελεύσεται, καὶ νομὴν εὐρήσει. Ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται, εἰμὶ ἵνα κλέψῃ, καὶ θύσῃ, καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον, ἵνα ζωὴν ἔχωσι, καὶ περισσὴν ἔχωσιν. Ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων. Ὁ μισθωτὸς δέ, καὶ οὐκ ὢν ποιμὴν, οὗ οὐκ εἰσὶ τὰ εἰσὶ τὰ πρόβατα, καὶ φεύγει· καὶ ὁ λύκος ἀρπάζει αὐτά, καὶ σκορπίζει τὰ πρόβατα. Ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει, ὅτι μισθωτὸς ἐστὶ, καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. Ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, καὶ γινώσκω τὰ ἐμὰ, καὶ γινώσκονται ὑπὸ τῶν ἐμῶν. Καθὼς γινώσκει με ὁ Πατήρ, καὶ γὼ γινώσκω τὸν Πατέρα· καὶ τὴν ψυχὴν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων. Καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κακεῖνά με δεῖ ἀγαγεῖν· καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι· καὶ γενήσεται μία ποίμνη, εἰς ποιμὴν.

Ὁ Ν. Δόξα. Ταῖς τῶν θεοστέπτων πρεσβεῖαις ἐλεήμων. Καὶ νῦν. Ταῖς τῆς Θεοτόκου. Εἰτα ἐλέησόν με ὁ Θεός κατὰ τὸ μέγα ἔλεος σου καὶ κατὰ τὸν πληθὸς τῶν οἰκτιρμῶν σου ἐξάλειψον τὸ ἀνόμημά μου. Ἦχος β'.

Τοῦ εὐσεβοῦς Κωνσταντίνου ἡ μνήμη, ὡς μύρον ἐκκενούμενον σήμερον ἀνέτειλε· Χριστὸν γὰρ ποθήσας, εἰδῶλῶν καταφρόνησε, ναὸν ἐγειράς ἐπὶ γῆς, τῷ σταυρωθέντι δι' ἡμᾶς· ἐν οὐρανοῖς δὲ ἀπέλαβε τὸν τῆς ἐλπίδος στέφανον.

Σῶσον ὁ Θεός τὸν λαόν σου ἰβ'. Οἱ κανόνες τῆς ἑορτῆς καὶ τῶν ἁγίων.

Ἦχος πλ. α'. Ὑγρὰν διουδεύσας.

Μόνε ἐπουράνιε Βασιλεῦ, τῆς βασιλευούσης, ἁμαρτίας νῦν ἐπ' ἐμοί, τῶν σῶν θεραπόντων ἰκεσίαις τὴν ταπεινὴν μου ψυχὴν ἐλευθέρωσον.

Τῆς ἁγῶν γενόμενος ἑραστής, μάκαρ Κωνσταντίνε, βασιλείας τῷ βασιλεῖ, πάντων καὶ δεσπότη διανοίᾳ, καθαρῶτάτῃ πιστεύσας ἐλάτρευσας. Δόξα.

Φωτὶ ἐκλαμψθεῖσα θεαρχικῇ, σκότος ἀγνωσίας καταλέλοιπας ἀληθῶς, θεόφρων Ἑλένη καὶ γυνή, τῷ βασιλεῖ τῶν αἰώνων ἐδούλευσας.

Καὶ νῦν Θεοτοκίον.

Ἡ πύλη τῆς θεῖας ἀνατολῆς, ἄνοιξον μοι πύλας, μετανοίας καὶ ἐκ πυλῶν, τῆς θανατηφόρου ἁμαρτίας, τῇ μεσιτείᾳ σου ρῦσαι με Δέσποινα.

Καταβασίαι τοῦ Πάσχα ἡχος α'.

Αναστάσεως ἡμέρα, λαμπρυνώμεν λαοί. Πάσχα Κυρίου Πάσχα, ἐκ γὰρ θανάτου πρὸς ζωὴν, καὶ ἐκ γῆς πρὸς οὐρανὸν Χριστὸς ὁ Θεός, ἡμᾶς διεδίδακεν, ἐπινίκειον ἄδοντες.

Ὡδὴ γ'. Οὐρανίας ἀψίδος.

Αμοιβὴν οὐρανίαν, ἐπιτυχεῖν ἔσπευσας· ὅθεν τῷ καλοῦν θεόφρων ἐπηκο-
λουθήσας καὶ σκότος ἔλιπες, πατροπαράδοτον πλάνην, καὶ φωστὴρ ἐν
Πνεύματι θεῷ γεγέννησαι.

Τῷ Χριστῷ κολληθεῖσα, καὶ ἐπ' αὐτῷ Πάνσεμνε, ἄπασαν θεμένη ἐλπίδα
τοὺς ἱεροὺς αὐτοῦ, τόπους κατέλαβες, ἐν οἷς τὰ ἄχραντα πάθη, σα-
κωθεὶς ὑπέμεινεν, ὃ ὑπεράγαθος. Δόξα πατρὶ Ὑῖῳ.

Τὸ σωτήριον ὅπλον, τὸ ἄρραγὸς τρόπαιον τῶν Χριστιανῶν τὴν ἐλπίδα
Σταυρὸν τὸν τίμιον, φθόνῳ κρυπτόμενον, σὺ ἐφάνερωσας θεῷ φλεγόμενην
ἐρωτὶ θεομακάριστε. Καὶ νῦν Θεοτοκίον.

Ιερὰς πολιτείας, ἀποπεσὼν ἄχραντε, παρασυνεβλήθη τῷ κτήνεσι, καὶ κα-
τάκριτος, ὅλος γεγέννηται· ἢ τὸν Κριτὴν τετοκυῖα πάσης κατακρίσεως
ρῥσαι καὶ σώσον με. Καταβασία.

Δεῦτε πόμα πῶμεν καινόν, οὐκ ἐκ πέτρας ἀγόνου τερατουργούμενον, ἀλλ'
ἀφθαρείας πηγὴν, ἐκ τάφου ὁμυρήσαντος Χριστοῦ, ἐν ᾧ στερούμεθα.
Αἰτησις παρὰ τοῦ ἱερέως. "Οτι σὺ ὁ Θεὸς ἡμῶν. Κάθισμα, ἡχος πλ. δ'.

Τὰς αἰσθήσεις ἐκτείνας πρὸς οὐρανόν, καὶ τῶν ἄστρον μανθάνων τὴν καλ-
λοντὴν ἐκ τούτων μέμνησαι, τῶν ἀπάντων τὸν Κύριον· τοῦ Σταυροῦ δὲ
τὸ ὅπλον, ἐν μέσῳ ἀνέλαμψε, διαγράφων ἐν τούτῳ νικᾶν, καὶ κρατύεσθαι·
ὅθεν τῆς ψυχῆς σου, ἐπανάξας τὸ ὄμμα, τὸ γράμμα ἀνέγνωκας καὶ τὸν τρό-
πον μεμάθηκας, Κωνσταντίνε πανσέβαστε. Πρέσβευε Χριστὶ τῷ Θεῷ, τῶν
πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι, τοῖς ἐορτάζουσι πόθῳ, τὴν ἁγίαν μνή-
μην σας. Δόξα τὸ αὐτό. Καὶ νῦν Θεοτοκίον.

Παναγία Παρθένη Μητέρα Θεοῦ, τῆς ψυχῆς μου τὰ πάθη τὰ χαλεπὰ, ἴασαι
δέομαι, καὶ συγγνώμην παράσχου μοι, τῶν ἐμῶν πταισμάτων, ἀφρόνως
ὧν ἔπραξα, τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα, μολύνας ὁ ἄθλιος. Οἱμοι! τί ποιήσω ἐν
ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἡνίκα οἱ Ἄγγελοι τὴν ψυχὴν μου χωρίζουσιν, ἐκ τοῦ ἁθλοῦ
μου σώματος; Τότε Δέσποινα βοήθειά μου γενού, καὶ προστάτης θερμότητῃ
σὲ γὰρ ἔχω ἐλπίδα, ὁ ἀνάξιος δοῦλός σου. Ὡδὴ δ'. Εἰσακήκοα Κύριε.

Οὐρανὸθεν ὡς Παῦλόν σε, πάλαι σαγήνευε Χριστὸς ὁ Κύριος, Κωνσταν-
τίνε ἐκδιδάσκων σε βασιλέα τοῦτον μόνον σέβασθαι. Ἄγιοι τοῦ Θεοῦ.

Υπερλάμπρῳ σε σημειῖ σε, μάκαρ δι' ἀστέρων Χριστὸς ὁ Κύριος, ὁ ἥλιος
καταυγάζει καὶ φωστὴρὰ σε, τῶν ἐσκοτισμένων ἀναδείκνυσιν.

Καὶ τοῖς τρόποις φιλόθεος, καὶ ταῖς θείαις πράξεσιν ἀξιάγαστος, μακαρία
ἐχρημάτησας· διὰ τοῦτο πίστει σε δοξάζωμεν. Δόξα πατρὶ καὶ υἱῷ.

Φανεροῖς τὸ κρυπτόμενον, χρόνοις ἐπὶ πλείστοις νῦν θεῶν τρόπαιον, τοῖς σταυ-
ροῦ, δι' οὗ σεσώσμεθα καὶ δαιμόνων πλάνης ἐλυτρώθημεν. Καὶ νῦν Θεοκ.

Τὴν ψυχὴν μου καταύγασον, τὴν ἐσκοτισμένην τοῖς πλημμελείαις, ἢ
τὸν ἥλιον κύσας, τῆς δικαιοσύνης ἀειπάρθευε. Καταβασία.

Επὶ τῆς θείας φυλακῆς, ὁ θεηγόρος Ἀδελφούμ, στήτω μεθ' ἡμῶν καὶ δει-
κνύτω φασεσφόρον ἄγγελον, διαπρυσίως λέγοντα· σήμερον σωτηρίᾳ τῷ κό-
σμῳ ἐτι ἀνέστη Χριστὸν, ὡς Παντοδύναμος.

Ὡδὴ ε'. Ὁρβρίζοντες βοώμεν.

Ορβοῖσας πρὸς τὸν ἄδυτον ἥλιον καὶ Δεσπότην, Βασιλεὺς θεόσπε, φωτὸς
ἀνάπλεως γέγονας. Ἄγιοι τοῦ Θεοῦ πρεσβεύσατε ὑπὲρ ἡμῶν.

Αγάπην καὶ τελείαν συμπάθειαν, ὡς πορφύραν, φοροῦσα κατήκησας, νῦν
εἰς τὰ ἄνω βασιλεία. Δόξα πατρὶ καὶ υἱῷ.

Συνήφθης ἀσωμάτων Ἑλένη, χοροστασίς, Θεὸν θεραπεύσασα, ταῖς ἐνα-
ρέτοις σου πράξεσι. Καὶ νῦν Θεοτοκίον.

Παρθένε τὴν ψυχὴν μου καθάρισον, μολυνθείσαν, ἡδοναῖς τοῦ σώματος,
τῇ ἐπηρεῖα τοῦ ὄψεως. Καταβασία.

Ορβρίσωμεν ὁρθρον βαθέως, καὶ ἀντὶ μύρου τὸν ὕμνον προσάσωμεν τῷ
Δεσπότη καὶ Χριστὸν ὁψόμεθα, δικαιοσύνης ἥλιον, πᾶσι ζωὴν ἀνατέλ-
λοντα. Ὡδὴ ε'. Τὴν δέησιν ἐκχεῶ.

Συνήθροισας θεοφόρων Πατέρων, τὸν μακάριον χορὸν παραδόξως, καὶ δι'
αὐτῶν, Κωνσταντίνε τὰς πάντων, κυμαινομένης καρδίας ἐστήριξας, ὁμό-
τιμον δοξολογεῖν, τῷ τεκνῶν τὸν λόγον καὶ σύνθρονον. Ἄγιοι τοῦ Θεοῦ.

Πιστεύσασα ἐπὶ Κύριον ζῶντα, τὸν τὸ εἶναι παρεχόμενον πᾶσι, τῶν βδελυ-
κῶν, καὶ ματαίων εἰδώλων, νεκροποιᾷ ἀπεβάλου θρησκευμάτων, καὶ εἰλη-
φας περιχαρῶς βασιλείαν Ἑλένη οὐράνιον. Δόξα πατρὶ καὶ υἱῷ.

Παλάμη σου κυβερνώμενοι Λόγε, ἀγνωσίας τὸ βαθύτατον σκότος, καὶ τῆς
δεινῆς, ἀθείας τὸν σάλον, οἱ διὰ σοῦ βασιλεύοντες ἔλιπον, καὶ ἤχθησαν
πρὸς γαλήνους, εὐσεβείας λιμένας γηθόμενοι. Καὶ νῦν Θεοτοκίον.

Ιάτρευσον ἀνιάτως νοσοῦσιν, καὶ τῷ δήγματι δεινῶς πληγωθεῖσαν, τοῦ πο-
νηροῦ, τὴν καρδίαν μου Κόρη, καὶ τῆς ἐν σοὶ θεραπείας ἀξίωσον καὶ σώ-
σόν με τὸν ἐπὶ σοί, πεποιθότα πρεσβεῖς σου ἄχραντε. Καταβασία.

Κατ' ἡλθες ἐν τοῖς κατωτάτοις τῆς γῆς, καὶ συνέτριψας μοχλοῦς, αἰωνίους
κατόχους πεπεδημένων Χριστέ, καὶ τριήμερος, ὡς ἐκ κήτους Ἰωάννης ἐξ-
ανέστης τοῦ τάφου.

Κοντάκιον. Ἦχος γ'. Ἡ Παρθένης σήμερον, Αἰτησις. Σὺ γὰρ εἶς Βασιλεὺς.
Κωνσταντίνος σήμερον, σὺν τῇ μητρὶ τῇ Ἑλένῃ, τὸν Σταυρὸν ἐκφαί-
νουσι, τὸ πανσεβάσμιον ξόλον, πάντων μὲν τῶν Ἰουδαίων αἰσχύνην
ῶντα, ὅπλον δὲ πιστῶν ἀνακτων κατ' ἐναντίων δι' ἡμᾶς γὰρ ἀνεδείχθη, ση-
μεῖον μέγα καὶ ἐν πολέμοις φρικτόν, Ὁ οἶκος.

Κωνσταντίνον πιστοί, σὺν τῇ μητρὶ τιμήσωμεν τοῦ προφήτου γὰρ αὐτοὶ
λόγους ἀκροασάμενοι, ἐν κέδρῳ καὶ πεύκῃ καὶ κυπαρίσσῳ, τὸν τρισύν-
θετον Σταυρὸν κατενόησαν, δι' οὗ τὸ σωτήριον πάθος ἐξηκολούθησε· καὶ
πάντας παρέστησαν τοὺς Ἰουδαίους παρασκευάζεσθαι, δεῖξαι τοῖς λαοῖς μέγα
δικαίωμα, τὸ κεκρυμμένον διὰ τὸν φθόνον, καὶ βασκανίαν τὴν αὐτῶν· καὶ
τοῦτο εὐρόντες ἀνέδειξαν αὐτοί· διὰ τοῦτο τοῖς πᾶσι νικηφόροι ἀνεδείχθησαν,
ὅπλον φέροντες ἀπροσμάχητον, σημεῖον μέγα, καὶ ἐν πολέμοις φρικτόν.

Τῇ 21 Μαΐου. Μνήμη τῶν Ἀγίων ἐνδόξων, Θεοστέπτων καὶ Ἰσαποστό-
λων μεγάλων βασιλέων, Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης. Στίχοι. Ὡς καινὸν
εἶχον γῆς βασιλεῖς τὸ στέφος ἔχουσι κοινὸν καὶ τὸ τοῦ πόλου στέφος. Ἐή-
θανε μῆτερι εἰκάδι πρώτῃ Κωνσταντίνος.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τοῦ Ἁγίου Ὁσιομάρτυρος Παχωμίου μαρτυρήσαντος
κατὰ τὸ ἔτος 1730. Ἀργία καὶ κατάλυσις οἴνου καὶ ἐλαίου. Ἐὰν συμπέσῃ
Τετάρτη ἢ Παρασκευή. Ταῖς τῆς Θεοτόκου καὶ τῶν Ἰσαποστόλων καὶ πάν-
των τῶν Ἀγίων Χριστέ ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς.

ᾠδὴ ζ'. Παιδες Ἑβραίων. Ἅγιοι τοῦ Θεοῦ πρεσβεύσατε.

Σοὺ τὰ προστάγματα φυλάττων, ὑπεκλίθη σοὶ τῷ νόμῳ Κωνσταντίνος· ἀνομούντων διό, καθεῖλε παρατάξεις, ἀναβῶν σοι Κύριε. Ὁ Θεὸς εὐλογητὸς εἰ.
Εὐλὸν τὸ πάντας ἀνέλκυσαν, ἀξιάγαστε ἐκ λάκκου ἀπωλείας, συγχωσθὲν φθονερῶς, ἡμῖν ἀνακαλύπτεις, καταχωννύον δαίμονας, ὀλεθρίους εἰς αἰῶνας. Δόξα πατρί.

Πράξεις θείας ἐδομήσω, τὴν καρδίαν σου ναὸν Θεοῦ Ἑλένη καὶ ναοὺς ἱεροῦς, αὐτῇ ἀνφοδόμοις, ἐνθα σαρκὶ τὰ ἄχραντα, δι' ὑμᾶς ὑπέστη πάθη. Καὶ νῦν Θεοτοκίον.

Γνώμη οἰκεία ἁμαρτάνων, καὶ δουλούμενος ἀτόποις συνηθείαις, τῇ συνήθει σου νῦν, προστρέχω συμπαθείᾳ· ἀπεγνωσμένον σῶσόν με Παναγία Θεοτόκε.

Ο παιδας ἐκ καμίνου ρυσάμενος, γενόμενος ἄνθρωπος, πάσχει, ὡς θνητὸς, καὶ διὰ πάθους τὸ θνητόν, ἀφθαρσίας ἐνδύει εὐπρέπειαν, ὁ μόνον εὐλογητὸς τῶν πατέρων καὶ ὑπερένδοξος. ᾠδὴ η'. Ἑπταπλασίως κάμινον.

Ως πορφυρίδα ἐνδοξε, στολισθεὶς τὴν εὐμένειαν, καὶ ὥσπερ χλαμίδα, τὴν καλὴν συμπάθειαν, στεφάνῳ κεκόσμησαι, τῶν ἀρετῶν τελείῳ νοί, καὶ μετατεθεὶς ἀπὸ τῆς γῆς εἰς τὰ ἄνω, βασιλεῖα κραυγάζεις· ἱερεῖς εὐλογεῖτε, λαὸς ὑπερυψοῦτε, Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Εὐφραينوμένην βλέποντες, σὺν υἱῷ σε θεόφρονι, ἐνδοξε Ἑλένη, εἰς Θεοῦ βασιλεία, Χριστὸν μεγαλύνωμεν, τὸν τὴν ὑμῶν σεπτὴν ἑορτήν, δείξαντα ἡμῖν ὑπὲρ ἁκτίνας ἡλίου, φωταγωγοῦσαν, τοὺς πιστῶς μελωδοῦντας· λαὸς ὑπερυψοῦτε, Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ως θαυμαστὸς ὁ πόθος σου! καὶ ὁ τρόπος ἔνθεος! ἐνδοξε Ἑλένη, γυναικῶν τὸ καύχημα τοὺς τόπους γὰρ φθάσασα, τοὺς τὰ σεπτὰ παθήματα, ὑποδεξαμένης τοῦ Λεσπότου τῶν ὧλων, ναοὶς περικαλλέσθαι, κατεκόσμη· λαὸς ὑπερυψοῦτε, Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. Καὶ νῦν Θεοτοκίον.

Τὰ τῆς ψυχῆς μου ὅμματα, τοῖς πολλοῖς παραβάσεσιν, ἀποτυφλωθέντα Θεοτόκε, φώτισον, τὸν νοῦν μου εἰρήνευσον, καὶ τὴν καρδίαν δέομαι, ἐκταραττομένη ἡδοναῖς πολυτρόποις, καὶ σῶσόν με βοῶντα· ἱερεῖς εὐλογεῖτε, λαὸς ὑπερυψοῦτε, Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Αὐτὴ ἡ κλητὴ καὶ ἁγία ἡμέρα, ἡ μία τῶν σαββάτων ἡ βασιλὶς καὶ Κυρία ἑορτῶν ἑορτῇ, καὶ πανήγυρις ἐστὶ πανηγύρεων, ἐν ἣ εὐλογοῦμεν Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. ᾠδὴ θ'. Ἐξέστη ἐπὶ τούτῳ. Ἅγιοι τοῦ Θεοῦ πρεσβεύσατε.

Ο τάφος ἐνθα κεῖται τὸ ἱερόν, Κωνσταντίνε καὶ τίμιον σῶμά σου, μαρμαρυγὰς θείας καὶ ἁκτίνας φωτολαμπεῖς τοῖς προσιοῦσι πάντοτε, βλύζει ἱαμάτων παντοδαπῶν, τὸ σκότος ἀπελαύνων, καὶ φέγγει ἀνεσπέρῳ, φωταγωγῶν τοὺς εὐφημοῦντάς σε.

Αγίως σου τελέσασα τὴν ζωὴν, σὺν ἁγίοις νυνὶ κατεσκήνωσας, ἁγιασμοῦ, πλήρης γενομένη καὶ φωτισμοῦ· καὶ ἱαμάτων πάντοτε, ὅθεν ἀναβλύζεις τοὺς ποταμούς, καὶ πάθη κατακλύζεις, Ἑλένη μακαρία, καὶ καταρδεύεις τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Προάναρξε ἀθάνατε βασιλεῦ, βασιλείας τῆς ἄνω ἡξίωσας, οὗς εὐσεβῶς, πάλαι ἐδικαίωσας ἐπὶ γῆς, τοῦ βασιλεύειν, Κύριε, σὺ ἡγαπηκότας ἐλίκρινῳ, Ἑλένην τὴν ἁγίαν τὸν μέγαν Κωνσταντῖνον, ὦν ταῖς πρεσβείαις πάντας οἰκτεῖρον.

Θεοτοκίον.

Τὸν πάντων βασιλεῖα καὶ ποιητὴν, συλλαβοῦσα, Παρθένε, ἐκύησας· καὶ νῦν ἰδοὺ, εἰς περ βασιλίσσα δεξιᾷ, τοῦτου ἀγνῆ παρίστασαι· ὅθεν δυσωπῶ σε ἀριστερᾷ, μερίδος λύτρωσάι με, ἐν ὧρα καταδίκης, καὶ δεξιῶς προβάτοις σύνταξον. Καταβασία.

Ο Ἄγγελος ἐδόξα τῇ Κεχαριτωμένῃ· Ἀγνὴ Παρθένε χαῖρε, καὶ πάλιν ἔρῳ χαῖρε· ὁ σὸς Υἱὸς ἀνέστη τριήμερος ἐκ τάφου.

Φωτίζου, φωτίζου, ἡ νέα Ἱερουσαλήμ· ἡ γὰρ δόξα Κυρίου, ἐπὶ σὲ ἀνέτειλε, χόρευε νῦν καὶ ἀγάλλου Σιών· σὺ δὲ ἀγνῆ, τέρπου, Θεοτόκε, ἐν τῇ ἐγέρσει τοῦ τόκου σου.

Καταβασία τῆς Ἀναλήψεως ἤχος πλ. α'.

Τῷ σωτήρι Θεῷ, τῷ ἐν θαλάσσῃ λαόν, ποσὶν ἀδρόχως δηγῆσαντι καὶ Φαραὼ πανστρατιᾷ καταποντίσαντι, αὐτῷ μόνῳ ἄσωμεν, ὅτι δεδόξασται.

Δυνάμει τοῦ Σταυροῦ σου Χριστέ, στερέωσον μου τὴν διάνοιαν, εἰς τὸ ὑμνεῖν, καὶ δοξάζειν σου τὴν σωτήριον Ἀνάληψιν.

Εἰσακήκοα τὴν ἀκοήν, τῆς δυναστείας τοῦ Σταυροῦ σου, ὡς Παράδεισος ἡνοίγη δι' αὐτοῦ, καὶ ἐδόξασ· δόξα τῇ δυνάμει σου Κύριε.

Ο ρθρίζοντες βοῶμέν σοι, Κύριε· σῶσον ἡμᾶς· σὺ γὰρ εἰ Θεὸς ἡμῶν, ἐκτός σου ἄλλον οὐκ οἶδαμεν.

Εκύχλωσέ με ἄβυσσος ταφῇ μοι τὸ κῆτος ἐγένετο, ἐγὼ δὲ ἐδόξασα, πρὸς σὲ τὸν φιλόανθρωπον, καὶ ἔσωσέ με ἡ δεξιὰ σου, Κύριε.

Ο ἐν καμίνῳ πυρός, τοὺς ὑμολόγους σώσας παῖδας, εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ τῶν Πατέρων ἡμῶν. Αἰνοῦμεν εὐλογοῦμεν καὶ προσκυνοῦμεν τὸν Κύριον.

Τὸν ἐκ Πατρὸς πρὸ αἰώνων, γεννηθέντα Υἱὸν καὶ Θεόν, καὶ ἐπ' ἐσχάτων τῶν χρόνων, σαρκωθέντα, ἐκ Παρθένου μητρός, ἱερεῖς ὑμνεῖτε, λαὸς ὑπερυψοῦτε, εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Σὲ τὴν ὑπὲρ νοῦν καὶ λόγον Μητέρα Θεοῦ, τὴν ἐν χρόνῳ τὸν ἄχρονον ἀφράστως κηύσασαν, οἱ πιστοὶ ὁμοφρόνως μεγαλύνωμεν.

Τῆς Πεντηκοστῆς Καταβασίαι εἰς ἤχον δ'.

ᾠδὴ α'.

Θεῖω καλυφθεὶς ὁ βραδύγλωσσος γνώφῳ, ἐρητόρευσε τὸν θεόγραφον νόμον, ἰλὸν γὰρ ἐκτινάξας ὁμματος νόου. Ὁρᾷ τὸν ὄντα, καὶ μυεῖται Πνεύματος· γινώσιν γεραίρω ἐνθέοις τοῖς ἄσμασιν.

ᾠδὴ γ'.

Ερρηξῇ γαστρός ἡ τεχνωμένη πέδας, ὕδριν δὲ δυσκάθεκτον εὐτεκνουμένης, μόνῃ προσευχῇ τῆς προφῆτιδος πάλαι, Ἀννης, φεροῦσης πνεῦμα ᾠδὴ δ'.

συντετριμμένον, πρὸς τὸν δυνάστην καὶ Θεὸν τῶν γνώσεων.

Αναξ ἀνάκτων, οἷος ἐξ οἴου μόνος, λόγος προσελθών, Πατὴρ ἐξ ἀναιτίου, Ἰσοσθενὲς σου πνεῦμα τοῖς Ἀποστόλοις, Νημερτὲς ἐξέπεμψας, ὡς εὐεργέτης. Ἄδουσι· δόξα τῷ κράτει σου, Κύριε.

ᾠδὴ ε'.

Λυτήριον κάθαρσιν ἀμπλακημάτων, πυρίπνοον δέξασθαι πνεύματος δρόσον, ὃ τέκνα φωτόμορφα τῆς Ἐκκλησίας· νῦν ἐξ Σιὼν γὰρ ἐξελήλυθε νόμος. Ἡ γλωσσοπυρσόμορφος πνεύματος χάρις.

Ὡδὴ γ'.

Ἰλασμών ἡμῖν Χριστέ καὶ σωτηρία, ὁ Δεσπότης ἐλαμψας ἐκ τῆς Παρθένου, Ἰνα, ὡς Προφήτην θηρὸς ἐκ θαλαττίου, Στέρνην Ἰωάν, τῆς φθορᾶς διαρπάσης, ἔλκον τὸν Ἀδάμ, παγγενῇ πεπτωκότα.

Ὡδὴ δ'.

Σύμφωνον ἐθρόνησεν ὕργάνων μέλος, σέβειν τὸ χρυσότευκτον ἄψυχον βρέτας, ἡ τοῦ Παρακλητοῦ δὲ φωσφόρος χάρις. Σεδασιμαίνει τοῦ βοᾶν Τριάς μόνῃ, Ἰσοσθενῇ, ἀναρχος εὐλογητὸς εἰ. Ὡδὴ η'.

Λύει τὰ δεσμά, καὶ δροσίζει τὴν φλόγα. Ὁ τρισσοφεγγὴς τῆς θεαρχίας τύπος. Ἵμνοῦσι παῖδες, εὐλογεῖ δὲ τὸν μόνον, Σωτῆρα καὶ παντουργόν, ὡς εὐεργέτην. Ἡ δημιουργηθεῖσα σύμπασα κτίσις. Ὡδὴ θ'.

Ἀγγελοι καὶ ἄνθρωποι ἀνυμνοῦμεν, τρισὶν ἐν ὑποστάσεσιν, ἕνα Θεὸν ὁμοφώνως, Πατέρα Υἱὸν καὶ Πνεῦμα.

Χαίροις ἀνασσα, μητροπάρθενον κλέος. Ἄπαν γὰρ εὐδύνητον, εὐλαλον στόμα, ρητορεῖον, οὐ σθένει σοι μέλειν ἀξίως. Ἰλιγγιᾶ δὲ νοῦς ἅπας σου τὸν τόκον νοεῖν· ἔθεν σε συμφώνως δοξάζωμεν.

Αἱ καταδασαίαι αὐταὶ λέγονται ἀπὸ τῆς Πέμπτῃς τῆς Ἀναλήψεως ἕως τῆς ἀποδόσεως τῆς Πεντηκοστῆς.

Ἐξαποστειλάριον τῶν Ἀγίων. Τοῖς μαθηταῖς συνέλθωμεν.

Ὁὐκ ἐξ ἀνθρώπων εἰληφε, τὸ βασιλεῖον κράτος, ἀλλ' ἐκ τῆς θείας χάριτος, Κωνσταντίνος ὁ μέγας σὺν τῇ μητρὶ οὐρανόθεν· ἐξαστράπτων δὲ βλέπει, Σταυροῦ τὸ θεῖον τροπαῖον· ἔθεν τοῦτω ὁλέσας τοὺς δυσμενεῖς, τῶν εἰδάλων ἔλυσεν τὴν ἀπάτην, ἐν κόσμῳ δὲ ἐκράτυνε τὴν ὀρθόδοξον πίστιν.

Θεοτοκίον.

Ὁρος Θεοῦ πανάγιον, καὶ λυχνίαν καὶ στάμνον, καὶ κιθαρὴν καὶ τράπεζαν, ράβδον τε καὶ πυρεῖαν, καὶ θεῖον θρόνον καὶ πύλην, καὶ ναὸν καὶ παστάδα, ὑμνήσωμεν θεόφρονες, τὴν ἀγνὴν καὶ Παρθένον· ἐξ ἧς Θεός, σαρκωθεὶς ἀτρέπτως καὶ ὑπὲρ φύσιν, ἐθέωσε τὸ πρόσλημμα, ἀπορρήτῳ ἐνώσει.

Καὶ τῆς Ἀναλήψεως ἐξαποστειλάριον, αὐτόμελον, ἤχος β'. Ἐὰν καλέσῃ ἡ περίστασις.

Τῶν μαθητῶν ὁρώντων σε ἀνελήφθης, Χριστέ πρὸς τὸν Πατέρα συνεδριάζων. Ἀγγελοι προτρέχοντες ἐκραύγαζον· Ἄρατε πύλας ἄρατε· ὁ Βασιλεὺς γὰρ ἀνῆλθε πρὸς τὴν ἀρχήφωτον δόξαν.

Ὁμοίως καὶ τῆς Πεντηκοστῆς ἤχος γ'. Ὁ οὐρανὸν τοῖς ἄστροις.

Τὸ πανάγιον Πνεῦμα, τὸ προῖν ἐκ τοῦ Πατρὸς, καὶ δι' Υἱοῦ ἐνδυμήσαν, τοῖς ἀγραμμάτοις μαθηταῖς, τοὺς σὲ Θεὸν ἐπιγινώσκοντας, σῶσον ἁγίασον πάντας. Ἔτερον ὁμοίον.

Φῶς ὁ πατήρ, ὁ Λόγος, φῶς καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, ὥσπερ ἐν γλώσσῃς πυρίναις, τοῖς Ἀποστόλοις ἐπέμφθης· καὶ δι' αὐτοῦ πᾶς ὁ κόσμος φωταγωγεῖται Τριάδα σέβειν Ἁγίαν.

Εἰς τοὺς Αἰνους. Στιχηρὰ προσόμοια, ἤχος πλ. δ'. Ὡ τοῦ παραδόξου θαύματος.

Χαίροις Κωνσταντίνε πάνσοφε, ὀρθοδοξίας πηγὴ, ἡ ποτίζουσα πάντοτε, τοῖς γλυκέσι νάμασι, τὴν ὑψηλὴν ἄπασαν. Χαίροις ἡ ῥίζα, ἐξ ἧς ἐβλάστησε, καρπὸς ὁ τρέφων, τὴν Ἐκκλησίαν Χριστοῦ. Χαίροις τὸ καύχημα, τῶν περάτων ἔνδοξε, Χριστιανῶν, βασιλέων πρώτιστε. Χαῖρε χαρὰ τῶν πιστῶν.

Ὁ βασιλεύων τῆς κτίσεως, τὸ εὐπειθὲς προορῶν, τῆς καρδίας σου πάνσοφε, λογικῶς θηρεύει σε, ἀλόγιστα κρατούμενον, καὶ καταυγάσας τὴν σὴν διάνοιαν, τῆς εὐσεβείας ταῖς ἐπιγνώσεσι κόσμῳ ἀνέδειξε, φωταυγῇ, ὡς ἥλιον, μαρμαρυγὰς, θείων ὑποπέμποντα, πράξεων ἔνδοξε.

Τὰ τοῦ Κυρίου διδάγματα, καθάπερ γῆ ἐκλεκτή, δεξαμένη πανεύφημεν ἀρετῶν πράξεων, ἀκαρπία ἐβλάστησας, τὰς διανοίας, ἡμῶν ἐκτρέφουσα, τῇ ἐκμίσῃσει, Ἐλένη πάνσοφε, τῆς πολιτείας σου· ἔθεν ἐορτάζομεν περιχαρῶς, σήμερον τὴν μνήμην σου, πανηγυρίζοντες.

Ελαιον ἀγαλλιάσεως, τοὺς σοὺς μετόχους Χριστέ, Κωνσταντίνον, Ἐλένην τε, παραδόξως ἔχρισας, τὴν ἀπάτην μισήσαντας, καὶ σοὺ τὸ κάλλος ἐπιποθήσαντας καὶ βασιλείας τῆς οὐρανοῦ σου, τούτους ἀξίωσας, εὐσεβῶς τὸ πρότερον, ἐπὶ τῆς γῆς, Λόγε βασιλεύσαντας, τῇ ἐπινεύσει σου.

Δόξα ἡχος πλ. δ'. Μεθοδίου Πατριάρχου.

Ὁ τῶν ἀνάκτων Ἀναξ καὶ Θεός, ὁ πλουσίαις δωρεαῖς κατακοσμῶν τοὺς ἀξίους, αὐτὸς οὐρανόθεν, ὥσπερ Παῦλον τὸν αἰοδιμον, διὰ σημείου τοῦ Σταυροῦ, σὲ Κωνσταντίνε ἐξώγρησεν, ἐν τούτῳ, φήσας, νίκα τοὺς ἐχθρούς σου· ὃν ἀναζητήσας σὺν μητρὶ θεόφρονι, καὶ εὐρῶν, ὡς ἐπόθεις, τούτους κατὰ κράτος ἐτροπώσω. Σὺν αὐτῇ σὺν ἱκέτευσ, ὑπὲρ ὀρθοδόξων βασιλέων, καὶ τοῦ φιλοχρίστου στρατοῦ, καὶ πάντων τῶν τὴν μνήμην σου τελούντων πιστῶς, τὸν μόνον φιλόανθρωπον, λυτρωθῆναι πάσης ὀργῆς.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον. Δέσποινα πρόσδεξι ἡ τῆς Ἀναλήψεως ἡχος β'.

Ἐτέχθης, ὡς αὐτὸς ἠθέλησας· ἐφάνης, ὡς αὐτὸς ἠβουλήθης· ἐπαθες σαρκί, ὁ Θεός ἡμῶν ἐκ νεκρῶν ἀνέστης, ἀπατήσας τὸν θάνατον· ἀνελήφθης ἐν δόξῃ, ὁ τὰ συμπαντα πληρῶν· καὶ ἀπέστειλας ἡμῖν Πνεῦμα θεῖον, τοῦ ἀνυμνεῖν καὶ δοξάζειν σου τὴν θεότητα.

Καὶ τῆς Πεντηκοστῆς. Τὸ βασιλεῦ οὐράνιε ἡ τοῦ Ἀγ. Πνεύματος ἡχος πλ. β'.

Γλῶσσαι ποτὲ συνεσχέθησαν, διὰ τὴν τόλμην τῆς πυργοποιίας· γλῶσσαι δὲ νῦν ἐσοφίσθησαν, διὰ τὴν δόξαν τῆς θεογονίας. Ἐκεῖ κατεδίκασεν Θεὸς τοὺς ἀσεβεῖς τῷ πταίσματι, ἐνταῦθα ἐφώτισεν Χριστὸς τοὺς ἀλείεις τῷ πνεύματι. Τότε κατειργάσθη ἡ ἀφωνία, πρὸς τιμωρίαν ἄρτι καινουργεῖται ἡ συμφωνία, πρὸς σωτηρίαν τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Δοξολογία μεγάλη.

Ὁ Ἀπόστολος. Προκείμενον ἡχος πλ. δ'.

Εἰς πᾶσιν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν. Στίχος. Οἱ οὐρανοὶ διηγούνται δόξαν Θεοῦ.

Πράξεων τῶν Ἀποστόλων τὸ Ἀνάγνωσμα.

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη· Ἐπιτρέπεται σοι ὑπὲρ σεαυτοῦ λέγειν. Τότε ὁ Παῦλος ἀπελογεῖτο, ἐκτείνων τὴν χεῖρα. Ἐν οἷς καὶ πορευόμενος εἰς τὴν Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς παρὰ τῶν ἀρχιερέων, ἡμέρας μέσης, κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου, περιλάμψαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους. Πάντων δὲ καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν, ἤκουσα φωνὴν λαλοῦσαν πρὸς με, καὶ λέγουσαν τῇ Ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ· Σαοὺλ Σαοὺλ, τί με διώκεις; Σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. Ἐγὼ δὲ εἶπον· Τίς εἰ, Κύριε; Ὁ δὲ εἶπεν· Ἐγὼ εἰμὶ Ἰησοῦς, ὃν σὺ διώκεις. Ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου· εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι, προχειρίσασθαί σε ὑπηρέτην καὶ μάρτυρα, ὧν τε εἶδες, ὧν τε ὀφθήσομαί σοι ἕξαι-

ρούμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς νῦν σὲ ἀποστέλλω, ἀνοίξαι ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, τοῦ ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκότους εἰς φῶς, καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ Σατανᾶ ἐπὶ τὸν Θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ κληρὸν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις, πίστει τοῖς εἰς ἐμέ. Ὁθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, οὐκ ἔγενόμην ἀπειθῆς τῇ οὐρανίῳ ὁπτασίᾳ· ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμασκῷ πρῶτον καὶ Ἱεροσολύμοις εἰς πᾶσαν τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας, καὶ τοῖς ἐθνεσιν, ἀπηγγέλον μετανοεῖν, καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν Θεόν, ἅξια τῆς μετανοίας ἔργα πράσσοντας. Ἀλληλούϊα, ἤχος α'.

Ἦψωσα ἐκλεκτὸν ἐκ τοῦ λαοῦ μου. Στιχ. Ἡ γὰρ χεὶρ μου συναντή-
φεται αὐτῷ.

Εὐαγγέλιον ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην λε'. Κεφ. Ι' 1.

Εἶπεν ὁ Κύριος πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν Ἰουδαίους. Ἀμὴν ἂμην λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων, ἀλλ' ἀναβαίνειν ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος ἐστὶ κλέπτης ἐστὶ καὶ λη-
στής· ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας, ποιμὴν ἐστὶ τῶν προβάτων. Τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει· καὶ τὰ ἴδια πρόβατα καλεῖ κατ' ὄνομα, καὶ ἐξάγει αὐτά. Καὶ ὅταν τὰ ἴδια πρόβατα ἐκβάλῃ, ἐμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται· καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἶδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ. Ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ φεύ-
ξονται ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἶδασιν τὴν φωνὴν. Ταύτην τὴν πα-
ροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν, τίνα ἦν, ὃ ἐλάλει αὐτοῖς. Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἂμην λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων. Πάντες ὅσοι ἤλθον πρὸ ἐμοῦ, κλέπται· εἰσὶ καὶ λησταί· ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα. Ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν
τις εἰσέλθῃ σωθήσεται· καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται καὶ νομὴν εὐρήσει.

Κανὼν Παρακλητικός, εἰς τοὺς ἁγίους ἐνδόξους μεγάλους βασιλεῖς καὶ Ἰσαποστόλους Κωνσταντῖνον καὶ Ἐλένην. Ὑπὸ τοῦ Ἀργυρουπόλεως Σεραφεῖμ Μετὰ τὸν εὐλογητόν. Κύριε εἰσάκουσον· εἰτα τὸ Θεὸς Κύριος, καὶ τὸ τρα-
πᾶριον ἤχος δ'. Ὁ ὕψωθεὶς ἐν τῷ Σταυρῷ.

Τοὺς ὀρθοδόξων βασιλέων προστάτας, οἱ συνεχόμενοι δεινοῖς ἀνυπολόστους, ἐκλιπαροῦντες κράξωμεν ἐκ βάθους ψυχῆς, Κωνσταντίνε μέγιστε καὶ θεόφρον Ἐλένη, λιταῖς ὑμῶν, θεόστετοι, πάσης ρύσασθαι βλάβης, καὶ ἐκ δεινῶν λυτρώσασθαι ἡμᾶς, ὡς πρεσβεύται ἀεὶ ἡμῶν θερμότατα.

Δόξα τὸ αὐτό, καὶ νῦν. Τῇ Θεοτόκῃ ἐκτενῶς. Ὡδὴ α', ἤχος πλ. δ'.

Ἦγρὰν διδοεύσας. Κωνσταντῖνον Ἐλένην.

Κύριε τῆς δόξης καὶ Βασιλεῦ τῆς κυριεύσεως ἀσθενείας με χαλεπῆς· τῶν σεπτῶν ἀνάκτων ἱκεσίαις, τὸν σὸν οἰκῆτην εὐσπλαγχνῶς ἀπάλ-
λαξον. Ἀγιοι τοῦ Θεοῦ.

Ὡς ὄντως ἐγένου σὺ ἐραστής, Κωνσταντίνε μέγα, βασιλείας τῶν οὐρα-
νῶν οὕτω τὸν σὸν δοῦλον βασιλεύειν, κατὰ παθῶν καὶ δαιμόνων ἀξίωσον. Δόξα.

Νόος μου τὸ σκότος, ταῖς σαῖς εὐχαῖς, Ἐλένη θεόφρον, καταλάμπρυνον
ταῖς φαιδραῖς, ὡς ἀπολαμβάνεις ἀενάως, θαρραλινὰς οὐρανίας λαμπρό-
τητας.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Σὺ ὄντως τῆς θείας Ἀνατολῆς, ὑπάρχουσα πύλη, πύλας ἀνοιξόν μοι ἀγνή,
μετανοίας ἀληθοῦς, καὶ πυλὼν με τῆς ἁμαρτίας λιταῖς μου ἐξάρπασον.

Ὡδὴ γ'. Οὐρανίας ἀψίδος. Ἀγιοι τοῦ Θεοῦ.

Τυχεὶν σπεύσας ἐνθέων ἀνταμοιβῶν, Πάνσεπτε, πλάνην, σὺ κατέλιπες καὶ
σκότος πατροπαράδοτον· καὶ μὲν οὖν δέομαι, δαιμονικῆς, σαῖς πρεσβείαις,
πλάνην σκοτιζούσης τὸν νοῦν μου ἀπάλλαξον.

Ἀγιοι τοῦ Θεοῦ.

Ἀπὸ πάσης ἀνάγκης καὶ τῶν δεινῶν λύτρωσαι, ἅπαντας τοὺς πίστει,
Ἐλένη σὺ καταφεύγοντας, ταῖς ἱκεσίαις σου, πρὸς τὸν τεχθέντα ἀφρά-
στως, καὶ Σταυρὸν καὶ θάνατον καθυπομείναντα.

Ναὸν θεῖον, Ἐλένη ἐν τῇ Σιών κτίσασα, καὶ τὸ ἀρραγὲς Χριστιανῶν
θεῖον τρόπαιον, σὺ φανερώσασα, ὑπὲρ ἡμῶν ἐκδυσώπει, ἀρραγῇ καὶ
ἀτρεπτον τὴν πίστιν τηρήσασθαι.

Θεοτοκίον.

Τὸν βυθὸν ἁμαρτίας, διηγεκῶς κείμενον δοῦλόν σου, Παρθένε, ὡς εὐσπλαγ-
χνος σὺ ἐξεγείρον· σῶσόν με οἰκτερον. Σὺ γὰρ λιμὴν τῶν ἐν ζάλῃ,
καὶ τῶν πεπτωκότων θεῖα ἀντίληψις.

Ὡδὴ δ'. Εἰσακήκοα Κύριε. Ἀγιοι τοῦ Θεοῦ.

Ἰλασμὸν καὶ συγχώρησιν, τὸν Παμβασίλεα Θεὸν ἱκέτευε τῶν πταισμάτων
μοι δωρήσασθαι, Κωνσταντίνε, Μέδων ἁγιώτατε.

Ἀγιοι τοῦ Θεοῦ.

Νῦν ἀνάκτων τὸ καύχημα, θεῖε Κωνσταντίνε, φωτὶ παρίστασαι τῆς
Τριάδος, τὰς ψυχὰς ἡμῶν καταλάμπων θεαῖς ἱκεσίαις σου.

Ἀγιοι τοῦ Θεοῦ.

Ὡς Μέδων παμπόθητε, σὺ τῶν ὀρθοδόξων εἰ τὸ κραταίωμα, τῶν
πτωχῶν μέγας ὑπέρμαχος καὶ τῶν αἰχμαλώτων ἡ ἀνάρρησις.

Θεοτοκίον.

Νῦν ψυχὴν μου Πανάχραντε, τὴν ἐσκοτισμένην τοῖς παραπτώμασι, ὡς
Θεὸν σαρκὶ κυήσασα, φωτὶ οὐρανίῳ καταλάμπρυνον.

Ὡδὴ ε'. Φώτισον ἡμᾶς. Ἀγιοι τοῦ Θεοῦ.

Ελαβες σεπτέ, ἐκ Θεοῦ σοφίαν ἄμετρον, καὶ τοῦ Σολομῶντος τὴν φρό-
νησιν διὸ σοφία λιταῖς σου θεῖα με καταγλάισον.

Ἀγιοι τοῦ Θεοῦ.

Λάμπρυνον στολὴν τῆς ψυχῆς μου, Ἰσαπόστολε, ἣν παθῶν κήλυσιν
ἡμαύρωσα, καὶ εἰς νυμφῶνα τοῦ Ἰψίστου με εἰσάγαγε.

Δόξα πατρί.

Εφερες εἰς φῶς τὸν κρυπτόμενον, ἐν ἔτεσι πλείστοις τοῦ Σωτήρος τάφον
τὸν Ἅγιον, ὃν προσκυνῆσαι, ὃ Ἐλένη με ἀξίωσον.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Νέφη τῶν παθῶν ἀποσόδησον, Πανάχραντε, ὡς φωτὸς νεφέλῃ ὑπάρ-
χουσα, ἐκ τῆς ψυχῆς μου, καὶ σὴ αἴγλη με καταύγασον.

Ὡδὴ στ'. Τὴν δέησιν ἐκχεῶ. Ἀγιοι τοῦ Θεοῦ.

Ἡθρυσας, Κωνσταντίνε θεόφρον, ἐν συνόδῳ τὸν χορὸν τῶν Πατέρων,
καὶ δι' αὐτῶν τὰς καρδίας ἀπάντων, πίστεως θείας τοῖς νόμοις ἐστή-
ριξας· ἀξίωσον οὖν καὶ ἡμᾶς τοῦ φυλάττειν τὴν πίστιν ἀμόλυντον.

Ἰπὸ Ἰωσήφ μοναχοῦ,

Πάντες σε τιμῶμεν χρεωστικῶς, θεε Κωνσταντίνε, ὡς ἀνάκτων θεοσεβῶν, πρῶτον καὶ κρηπίδα τῆς πίστεως τῆς θείας, σὺν τῇ μητρὶ Ἑλένῃ Θεοτοκίῳ.

Ιλεως γενοῦ μοι τῷ ταπεινῷ, ὅτι πλήν σου ἄλλην οὐ γινώσκω καταφυγὴν, ὁ ἐν ἁμαρτίαις παντοίαις πεπλησμένος· ἐλέησόν με μόνῃ χριστιανῶν ἡ ἐλπίς.

Τρισάγιον καὶ τὸ τροπάριον ἤχος γ'.

Πρῶτος πέφηνας ἐν βασιλεῦσι, θεῖον ἔδρασμα τῆς εὐσεβείας, καὶ τὴν ὁρθόδοξον πίστιν, τῷ κόσμῳ ἐφήπλωσας, τοῦ γὰρ Χριστοῦ τὸν Σταυρὸν σὺ ἐφανέρωσας, τὸν ἐν τῷ βάθει τῆς γῆς φθόνῳ Ἑβραίων κρυπτόμενος· Κωνσταντίνε Ἰσαπόστολε σὺν μητρὶ Ἑλένῃ θεόφρον· πρεσβεύσατε Χριστῷ, δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

Ὁ ἱερεὺς μνημονεύει. Ἀπόλυσις καὶ τὸ προσόμιον, ἤχος δ'. Ὅτε ἐκ τοῦ ξύλου σε νεκρόν.

Δεῦτε ἀνυμνήσωμεν πιστοί, τοὺς τῶν εὐσεβῶν βασιλέων προστάτας, δεῦτε φαίδρως τούτους εὐφημήσωμεν, ἀναδοῶντες αὐτοῖς· Κωνσταντίνε θεόστεπτε, θεόφρον Ἑλένη, παύσατε δεόμεθα κακῶν τὴν πρόδον, θλίψων πρᾶνταε σάλου, καὶ τοῖς αἰχμαλώτοις τὴν ῥύσιν, ταῖς λιταῖς ἡμῶν νῦν χορηγήσατε.

Τῆς Ἀναλήψεως.

Αόρατος κόσμος καὶ δρατὸς, ἅπας ἑορτάζει, καὶ οἱ ἄγγελοι σὺν βρωτοῖς, σκιρτῶντες ὕμνοισιν ἐν φωναῖς ἀσιγήτοις τὴν ἀνοδὸν σου, Σῶτερ, καὶ τὴν Ἀνάστασιν.

Μεγαλυνάριον Κυριακῆς τῆς Πεντηκοστῆς.

Εἰς τὸ υπερβῶν τοῖς μαθηταῖς, ἐν πυρίναις γλώσσαις, ἐξαπέστειλεν ὁ Πατήρ, τὸ θεῖον αὐτοῖς Πνεῦμα, ὥπως αὐτοὺς φωτίσῃ, τοῖς ἔθνεσι κηρύξαι τὸ Εὐαγγέλιον.

Οἰκοὶ εἰς τοὺς Ἰσαποστόλους Κωνσταντίνον καὶ Ἑλένην.

Κοντάκιον ἤχος πλ. δ'. Τῇ υπερμάχῳ.

Τῶν χριστιανῶν, ἡ πληθὺς δεῦτε συνέλθετε, χαρμονικοῖς ἐν μελωδήμασι γεραίροντες, Κωνσταντίνον καὶ Ἑλένην τοὺς θεοστέπτους· τοὺς τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ τρανῶς κηρύξαντας, καὶ τὸν τίμιον Σταυρὸν ἀνακαλύψαντας τούτοις κρίζοντες· Χαίrete παναοίδιμοι. Ἀνοιχθὲν μοι τὸ στόμα Ἰησοῦ ὁ Θεός μου, ὑμῆσαι Κωνσταντίνον τὸν μέγαν (ἐκ γ') Χριστιανῶν πάντων τὴν χαρὰν, καὶ τῆς πίστεως λαμπρότατον κήρυκα, καὶ τράνωσον τὴν γλώσσαν μου, βοῆσαι πρὸς αὐτὸν τοιαῦτα. Χαίρε Θεῷ ὁ προωρισμένος, χαίρε, αὐτῷ καθιερωμένος· χαίρε βασιλέων φυλῆς καταγόμενος, χαίρε ὁ σοφίαν καὶ σύνεσιν κτώμενος, χαίρε, ὅτι ἐργῷ ἔδειξας τοῦ Θεοῦ προορισμόν, χαίρε ὅτι σὺ ἀπέφυγες ἀπιστίας σκοτασμόν. Χαίρε ὁ οὐρανόθεν προσκληθεὶς ἐν τῇ πίστει, χαίρε ὑπὸ Σιλβέστρου βαπτισθεὶς ἐν τῇ Ρώμῃ, χαίρε χαρὸ τῶν πιστῶν καὶ σέμνωμα, χαίρε φθορὰ ἀπίστων καὶ θρήνημα, χαίρε, δι' ἣν ἱερεῖς ἐγκυαλῶνται, χαίρε, δι' οὗ βασιλεῖς στεφανοῦνται, χαίροις ἀναξ αἰδίδιμε.

Βλέπων λυμαινόμενος, τοῦ Χριστοῦ τὴν ἀγέλην, Μαξεντίον τε καὶ Μαξιμίνον· θαρρήσας, Κωνσταντίνε, Θεῷ, καὶ Σταυροῦ τῇ πανοπλίᾳ φραξάμενος τυράννους ἄρδην ὤλεσας καὶ ἀνεβόας τῷ Κυρίῳ. Ἀλληλουῖα.

Γνώμην θείαν πλουτοῦσα, μακαρία Ἑλένη, προσήλθες ἐν τῇ πίστει Κυρίου· καὶ σὺν γόνον τὸν σεπτὸν συνεργόν, Κωνσταντίνον τὸν ἀείμνηστον ἔχουσα, χαρὰς ἀπείρου ἐπλήσας, τὴν οἰκουμένην σοι βοῶσαν. Χαίρε ἡ βάσις τῆς εὐσεβείας, χαίρε ἡ δόξα τῆς Ἐκκλησίας, χαίρε χριστιανῶν ἀπάντων τὸ καύχημα, χαίρε βασιλίδων πασῶν ἐγκαλλώπισμα, χαίρε σὺ γὰρ ἡμῖν δέδωκας τοῦ Κυρίου τὸν Σταυρὸν, χαίρε σὺ γὰρ ἐκ γῆς ἡστράψας τρόπαιον τὸ θαυμαστόν, χαίρε τὸν ζωηφόρον τάφον ἡ ἐφευροῦσα, χαίρε παντὶ τῷ κόσμῳ τοῦτον ἡ φανεροῦσα, χαίρε χαρὰ τοῦ κόσμου καὶ θρύλλημα, χαίρε φθορὰ εἰδώλων καὶ θρήνημα, χαίρε, δι' ἣς ὁ Χριστὸς ἐδοξάσθη, χαίρε δι' ἣς πίστις ἡ θεία ὑψώθη, χαίροις ἀνασσα πάντιμε.

Δύναμις τοῦ Ὑψίστου, κατεπέμφθη σοι ὄντος, Ἑλένη μακαρία ἐξ ὕψους· προσκυνούσῃ τοὺς ἁγίους τόπους σεπτῶς, διὰ τοῦτο καὶ θεῖον ναὸν ἡγήραις, λίαν περικαλλέστατον, Χριστῷ Σωτῆρι βοῶσα. Ἀλληλουῖα.

Εχὼν ἐν τῇ ψυχῇ σου τὸν Χριστὸν ἐνοικοῦντα, καὶ θεῖον φωτισμὸς σε πληροῦντα· τριακοσίους δέκα καὶ ὀκτώ, θεοφόρους πατέρας ἡμῶν ἡθροῖσας, καὶ τοὺς πιστοὺς ἐστήριζας, βοᾶν σοι μετὰ πόθου ταῦτα, Χαίρε, ὁ ἀναξ ὁ χριστοφόρος, χαίρε ὁ Μέδων ὁ θεοφόρος, χαίρε ἀποστόλων Χριστοῦ ὁ ἰσότημος, χαίρε τῶν πατέρων τῶν θείων ἰσάριθμος, χαίρε ὅτι σὺ ἐκήρυξας τὴν Τριάδα τὴν σεπτὴν, χαίρε ὅτι πάσας εἰλκυσας εἰς τὴν πίστιν τὴν ὁρθήν· χαίρε τῆς ὁμωνύμου πόλεως ὁ δομήτωρ, χαίρε τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ὁ κοσμήτωρ, χαίρε σὲ γὰρ ἐθαύμασαν ἄγγελοι, χαίρε σοὶ γὰρ ἡδέσθησαν ἄνθρωποι, χαίρε ναοὺ τοῦ κλεινοῦ σου προστάτα, χαίρε ἡμῶν τῶν τιμῶντων σε ρύστα, χαίρε ἀναξ αἰδίδιμε.

Ζήλων ἐνδοθεν πνέων, ὑπὲρ σου Θεοτόκε, ὁ μέγας βασιλεὺς Κωνσταντίνος· σοὶ μὲν τὴν πόλιν ἀφιερῶ, κουροτρόφον καὶ προστάτην ἔχουσαν, ἣν εἰς αἰῶνας φύλαττε, ἀναδοῶσαν τῷ υἱῷ σου. Ἀλληλουῖα.

Ηκούσαν ἔθνη πάντα, διὰ σοῦ πανολβία, τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου· οἱ τε Ἀρμένιοι καὶ Ἰνδοί, Ἰβήρες καὶ πάντες οἱ λοιποὶ, Δέσποινα, ὅθεν φυλαὶ καὶ γλώσσαις σε γεραίρουσαι βοῶσι ταῦτα. Χαίρε Θεῷ ἡ προωρισμένη, χαίρε αὐτῷ ἡ ἐκλελεγμένη, χαίρε προφητῶν τῶν πάλαι ἰσότημι, χαίρε μυροφόρων Χριστοῦ ἰσοστάσις, χαίρε, ὅτι ἐξήλωσας τὴν Μωσέως Μαριάμ, χαίρε ὅτι ἐχρημάτισας θειοτέρα τῆς Ὀλβίας, χαίρε Χριστοῦ τῷ τάφῳ ἡ κομίσασα μύρα, χαίρε Μαгдаληνῇ τε ἄλλῃ καὶ Ἰωάννα, χαίρε Ἰουδιθ ἀνδρείαν νικήσασα, χαίρε βασιλῖδα Ἑσθὴρ υπεράρασα, χαίρε Χριστόν, ὡς Σαλώμη ποθοῦσα, χαίρε αὐτόν, ὡς Σωσάνα φιλοῦσα, χαίρε ἀνασσα πάντιμε, θεοδρόμον πορεῖαν, ποιουμένη θεόφρον, ὑπέστρεψας εἰς τὴν βασιλῖδα, καὶ τὸν τίμιον Σταυρὸν Χριστοῦ, καὶ τοὺς ἡλούς δὲ τῷ σῷ υἱῷ ἡνεγκας, χαρὰς ἀπείρου ἐμπλεως, ἀναδοῶσα τῷ Κυρίῳ. Ἀλληλουῖα.

Εἰδὼν πάντα τὰ ἔθνη, διὰ σοῦ Κωνσταντίνε, Σταυρὸν τὸν θαυμαρτὸν τοῦ Κυρίου· καὶ φωτὶ περιλαμψθέντα τρανῶς δυσεβείας πάντα σκοτασμόν ἔφυγεν, καὶ τῷ Χριστῷ προσέδραμες διὸ σοὶ προσφωνοῦμεν ταῦτα. Χαίρε ἀπόστολε τοῦ Κυρίου, χαίρε λαμπτήρ τοῦ Εὐαγγελίου, χαίρε τοῦ τιμίου Σταυροῦ ἡ φανέρωσις, χαίρε τοῦ κηρύγματος Χριστοῦ ἡ ἐξάπλωσις, χαίρε τὰ ἔθνη ἅπαντα προσενήνοχας Χριστῷ, χαίρε ὅτι θεία τεμένην φιλοδόμησας αὐτῷ, χαίρε τοῦ Παναγίου τάφου στηλογραφία, χαίρε προσκυνημάτων θείων χορηγία, χαίρε σὺ γὰρ κοινὸν πόλεις καύχημα, χαίρε τὸ ἡμῶν θεῖον ἐντρυ-

φημα, χαῖρε παρ' οὐ βασιλέων πλουτοῦμεν, χαῖρε δι' οὐ καὶ τὴν πίστιν τηροῦμεν, χαῖροις ἀναξ ἀοίδιμε.

Κλήρον θεῖον λαβόντες, παρὰ σοῦ Κωνσταντίνε, εὐσέβειαν καὶ τὴν βασιλείαν, παρρησίαν ἔχων πρὸς Θεὸν ἀμφοτέρω ἔχειν τοὺς πιστοὺς, πρέσβευε, ὅπως ἐπαγγελθόμενοι, συμφώνως Χριστῷ ἐκδοῦμεν. Ἀλληλοῦϊα.

Λάμψασα ἐν τῇ πίστει, ὡς λαμπὰς φαειροτάτη, Ἑλένη πανολβία ἐφάνης θεῶν δὲ τῶν σῶν ἔργων φωτὶ, τῶν εἰδώλων τὴν σκοτόμαιναν ἔλυσας, καὶ πάντας κατεφώτισας βοᾷν σοι μετὰ πόθου ταῦτα. Χαῖρε λαμπὰς ἡ φωτεινοτάτη, χαῖρε ἀμνὰς Χριστοῦ πραοτάτη, χαῖρε ἀνασσὼν εὐσεβῶν ἀγαλλίασμα, χαῖρε γυναικῶν ἀπασῶν σεμιολόγημα, χαῖρε ὅτι παρεστόλισας τοῦ Κυρίου τοὺς ναοὺς, χαῖρε ὅτι ἡγάνισας τῶν εἰδώλων τοὺς βωμοὺς, χαῖρε τὴν ὁρθὴν πίστιν ἔργοις ἡ βεβαιούσα, χαῖρε ἀδικουμένων πάντων ὑπερμαχοῦσα, χαῖρε πτωχῶν κοινὸν καταφύγιον, χαῖρε γυνῶν καὶ ξένων προσφύγιον, χαῖρε, δι' ἧς ἡ εὐσέβεια λάμπει, χαῖρε, δι' ἧς ἀρετὴ διαυγάζει, χαῖροις ἀνασσα πανέντιμε.

Μεμνημένη θεόφρον, ἐντολῶν τοῦ Κυρίου, ἀγάπην τὴν διπλὴν, ὡς πορφύραν, ἐμπεπορμένη τὸν Θεόν, ὀλοφύχως καὶ τὸν πέλας ἡγάπησας, ὡς φαλμικὴ Βασίλισσα, πεποικιλμένη καὶ βοῶσα. Ἀλληλοῦϊα.

Νέος τὴν ἡλικίαν, ὡς ὁ Παῦλος θεόθεν ἐκλήθης, Κωνσταντίνε, θεόφρον, ὅνπερ μιμούμενος προφανῶς ὀλοφύχως τῷ Χριστῷ ἡκολούθησας· διὸ σὲ μεγαλύνωμεν βοῶντες χαρμοσύνης ταῦτα. Χαῖρε ἐκλόγιον τοῦ Ὑψίστου, χαῖρε ἐκμαγεῖον τοῦ Δεσπότη, χαῖρε ἰχνηλάτης Χριστοῦ ὁ θερμώτατος, χαῖρε νομοθέτης καλῶν πρακτικώτατος, χαῖρε, ὅτι ἐχρημάτισας ἀρετῶν ὑπογραμμὸς, χαῖρε, ὅτι σὺ διέλαμψας, ὡς πρᾶς καὶ ταπεινός, χαῖρε ὅτι ὑπῆρξας στήλη τῆς σωφροσύνης, χαῖρε ὅτι ἐδείχθης πύργος δικαιοσύνης, χαῖρε πτωχῶν ἀπόρων βοήθεια, χαῖρε νοσοῦντων πολλῶν προμηθεΐα, χαῖρε πηγὴ ἀμνησικαχίας, χαῖρε ἡ κρήνη τῆς συμπαθείας, χαῖρε ἀναξ ἀοίδιμε.

Εἵνοις δόγμασι, μάκαρ, τῆς Ἀγίας Τριάδος, στοιχῶν διὰ παντός, Κωνσταντίνε· καταλλήλως ξένην βιοτήν, ἐφηρμόσω ἐν τοῖς ξένοις διδάγμασι· λάμψας ἐν τῇ γῇ, ὡς ἥλιος, καὶ ἀναμέλπων τῇ Τριάδι. Ἀλληλοῦϊα.

Ολὶν σχοῦσα τὸν πόθον πρὸς Θεόν, μακάριε, καὶ πρὸς τὴν τοῦ πλησίον ἀγάπην, τὸν Θεὸν μὲν ὕμνοις καὶ εὐχαῖς καὶ τοῖς τῶν ναῶν καλλωπισμοῖς εὐφρανᾶς, πᾶσαν δὲ γῆν ἐπλήρωσας, ἀγαθῶν ἔργων σοι βοῶσαν. Χαῖρε Θεοῦ ἡ θερμὴ λατρεία, χαῖρε τοῦ Κτίστου ἡ θεραπεία, χαῖρε ἀδιάλειπτον εὐχὴν ἡ πλουτήσασα, χαῖρε θεοὶς ὕμνοις αἰεὶ ἡ σχολάζουσα, χαῖρε, ὅτι φιλοδόμησας τοῦ Κυρίου τοὺς ναοὺς, χαῖρε, ὅτι ἀναθήμασι κατεπίκουσας αὐτοὺς, χαῖρε πάντας ἀνθρώπους αἰεὶ εὐεργετούσα, χαῖρε, τὴν οἰκουμένην εὐποιεῖς πληροῦσα, χαῖρε σὲ γὰρ ἄγγελος ὕμνησαν, χαῖρε σὲ γὰρ οἱ δαίμονες ἐφρίξαν, χαῖρε Θεοῦ ἡ τερπνὴ ὕμνωδία, χαῖρε βροτῶν ὁδηγὴ σωτηρίας, χαῖροις ἀνασσα πανέντιμε.

Πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, περιέλαβεν ὄντως, τῶν σῶν κατορθωμάτων ὁ φθόγγος· διὰ τοῦτο παρὰ πάσης πνοῆς, ἀνυμνεῖται Ἑλένη τὸ σὸν ὄνομα, καὶ πᾶσα γλῶσσα μέλπουσα βοᾷ τῷ κτίστῃ τῶν ἀπάντων. Ἀλληλοῦϊα.

Ρήτορας πολυφθόγγους, ἐξίστα· Κωνσταντίνε, τῶν σῶν κατορθωμάτων τὸ πλήθος, εἰς τὴν οἰκουμένην πᾶσαν καὶ γάρ, ὁ σὸς φθόγγος, ὡς ἐφη Δαυὶδ ἐφθασε· διὸ σὲ μεγαλύνωμεν, βοῶντες χαρμοσύνης ταῦτα. Χαῖρε τὸ θέαμα τῶν ἀγγέλων, χαῖρε ἡ ἐκπληξὶς τῶν ἀνθρώπων, χαῖρε, οὐ τὸ κλέος ἐν γῇ

περιᾶδεται, χαῖρε, οὐ τὸ ὄνομα ἀπαύστως θαυμάζεται, χαῖρε γίγας ὁ ὕψις ὁρμός· ὁ τὸν πόλον ἐκμετρώων, χαῖρε ἄτλας ὁ παγκόσμιος ὁ τὴν γῆν περιπατῶν, χαῖρε παντὸς τοῦ κόσμου τὸ περίδοξον εὖχος, χαῖρε πάντων ἀνάκτων περιλάλητον ἄνθος, χαῖρε ἀστήρ τοῦ πόλου λαμπρότατε, χαῖρε φωστὴρ τοῦ κόσμου φαεινότατε, χαῖρε, δι' οὗ ἐλαμπρύνθη ἡ κτίσις, χαῖρε, παρ' οὗ ἐδόξασθη ὁ Κτίστης, χαῖροις ἀναξ ἀοίδιμε.

Σῶσαι πάντα τὸν κόσμον, τοῦ Σταυροῦ τῇ δυνάμει, ὁ Κύριος τῆς δόξης παμμάκαρ· τὸ ξύλον τοῦ Σταυροῦ διὰ σοῦ, καὶ τὸν τάφον φανεροῖ τὸν ζωήρρυτον, ὃν προσκυνοῦντες ἅπαντες, ἀναδοῶμεν ἀσιγήτως. Ἀλληλοῦϊα.

Τάγματα τῶν ἀγγέλων, προφητῶν ἀποστόλων, μαρτύρων καὶ ἁγίων ἀπάντων, ὑπεδέξαντό σε ἐν χαρᾷ, ἀπὸ γῆς πρὸς τὸν οὐρανὸν βαίνουσαν, μεθ' ὧν Ἑλένη πρέσβευε, ὅπως σωθῶμεν οἱ βοῶντες. Χαῖρε πρὸς Κύριον μεταστᾶσα, χαῖρε αὐτῷ αἰεὶ παρεστῶσα, χαῖρε προφητῶν ἐν μοναῖς προσφοιτήσασα, ἀποστόλων σκηναῖς κατοικήσασα, χαῖρε ἐν τῇ κλήρῳ πέλουσα τῶν ἁγίων ἐν φωτὶ, χαῖρε ἐν χαρᾷ ἡ πρεσβεύουσα τῇ Τριάδι τῇ σεπτῇ, χαῖρε θαυματουργίας χάριν κοσμησαμένη, χαῖρε τοῖς σὲ καλοῦσιν ἅμα παρισταμένη, χαῖρε σὲ γὰρ προστάτην κεκτημένη, χαῖρε σὲ γὰρ φρουρὸν προβαλλόμεθα, χαῖρε δεινὸν ἐκ θανάτου λυτροῦσα, χαῖρε ἡμᾶς ἐν τῇ κτίσει φρουροῦσα, χαῖροις ἀνασσα πανέντιμε.

Υμνοὶς ἐξ ὕμνων πάντες, πρὸς τὸν κτίστην χοροῦσαν, προέπεμπον ἐκ γῆς μακαρία· πατριάρχαι ἱερεῖς κριταί, σὺν τῷ θεοστέπτῳ σου βλαστῷ Δέσποινά, ἐν φόβῳ λιτανεύοντες καὶ μελωδοῦντες τῷ Κυρίῳ. Ἀλληλοῦϊα.

Φωτόδοτον λαμπάδα, οἷα παντὶ τῷ κόσμῳ, τὸ φῶς τῆς εὐσεβείας ἀπλοῦσαν, τὴν ἁγίαν μνήμην σου ἡμεῖς, Κωνσταντίνε, χριστοφόρε γεραίρομεν· ἐν ἣ ἡμῶν μνημόνευε τῶν σὲ φιλοῦντων καὶ βοῶντων. Χαῖρε τοῦ κόσμου τὸ φῶς τὸ θεῖον, χαῖρε ἅλας πάντας ἡδύνον, χαῖρε τῷ ἀδύτῳ φωτὶ παριστάμενος, χαῖρε τῆς Τριάδος τῇ αἰγλῇ τερπόμενος, χαῖρε ἀπλετοῦ κεκτημένος πρὸς Θεὸν παρρησίαν, χαῖρε φίλος γνήσιος παρεστὼς πρὸς τὸν Χριστόν, χαῖρε θαυμάτων χάριν ἐκ Θεοῦ ὁ πλουτήσας, χαῖρε κρήνην χαρίτων τὴν σὴν λάρνακα δέξας, χαῖρε, δι' οὗ τῷ Θεῷ οἰκειούμεθα, χαῖρε, παρ' οὗ δεινὸν ἐκλυτρούμεθα, χαῖρε φρουρῶν καὶ ἐν ὥρᾳ θανάτου, χαῖρε λυτρῶν κρίσεως ἀδεκᾶστου, χαῖροις ἀναξ ἀοίδιμε.

Χ

Ψάλλον Δαβὶδ ὁ μέγας εὐφροσύνην προλέγει, τὴν σὴν, ὦ θαυμασία Ἑλένη, μητέρα ἐπὶ τέχνῳ αἰεὶ, εὐφραινομένην διηγεκῶς, ἐφησε· καὶ νῦν ἡμεῖς οἱ δοῦλοί σου, ἐν εὐφροσύνῃ σου βοῶμεν. Χαῖρε Θεῷ ἡ νῦν παρεστῶσα, χαῖρε ἡ δόξης αὐτοῦ τρυφῶσα, χαῖρε τῇ Μητρὶ τοῦ Θεοῦ συνυπάρχουσα, χαῖρε τῷ υἱῷ σου αἰεὶ συγκαίρουσα, χαῖρε δόξης ἀπολαβούσα καὶ ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, χαῖρε ἡ συμβασιλεύουσα εἰς αἰῶνα μετ' αὐτοῦ, χαῖρε παντὸς τοῦ κόσμου ἡ κοινὴ μεσιτεία, χαῖρε τῶν σὲ τιμῶντων ἡ θερμὴ προστασία, χαῖρε ἐλπίς ἡμῶν καὶ βοήθεια, χαῖρε ἰσχύς ὁμοῦ καὶ κραταίωμα, χαῖρε ναοῦ τοῦ κλεινοῦ σου προστάτις, χαῖρε ἡμῶν τῶν τιμῶντων σε ρύστης, χαῖροις ἀνασσα πανέντιμε.

Ω ξυνωρίς ἅγια, Κωνσταντίνε Ἑλένη, ἀνάκτων χριστιανῶν τὸ κλέος (ἐκ γ') δεξαμένη τὸν πόθον ἡμῶν οἰκειωθῆναι ἡμᾶς, Θεῷ πρέσβευε συνωνυμοῦντας φύλαττε καὶ πάντας τοὺς πιστῶς βῶντας. Ἀλληλοῦτα.

Κοντάκιον, ἥχος πλ. δ'.

Τῶν χριστιανῶν ἡ πληθὺς δευτε συνέλθετε, χαρμονικοῖς ἐν μελωδίᾳσι γεραίροντες, Κωνσταντίνον καὶ Ἑλένην τοὺς θεοστέπτους, τοὺς καὶ πιστὴν τοῦ Χριστοῦ τρανῶς κηρύξαντας, καὶ τὸν τίμιον Σταυρὸν ἀποκαλύψαντας, τοῦτοις κράζοντες, χαίρετε παναοίδιμοι.

Μεγαλυνάρια εἰς τὴν Ἀνάληψιν τοῦ Χριστοῦ. ἥχος πλ. α'. Ἡ ζωὴ ἐν τάφῳ.

Μεγαλύνονμέν σε Ἰησοῦ Βασιλεῦ, καὶ τιμῶμεν τὴν σεπτὴν σου Ἀνάληψιν, δι' ἧς ἔσωσας ἡμᾶς εἰς οὐρανοὺς.

Μεγαλύνονμέν σε ζωοδότα Χριστέ, ἣν προσεῖληφας γὰρ φύσιν ἀνθρώπινον, συνεδόξασας εἰς ὕψος ἀναβάς.

Μεγαλύνονμέν σε τὸν Σωτήρα ἡμῶν, τὸν τὴν ἡμετέραν φύσιν θεώσαντα, τῇ ἐνδόξῳ σου ἀναλήψει σου, Χριστέ.

Μεγαλύνονμέν σε Ἰησοῦ ὁ Θεός, καὶ δεόμεθά σου εὐσπλαγχνε Κύριε, αἰεὶ ἔσο ὡς ὑπέσχου, μεθ' ἡμῶν.

Τὰ σεπτὰ σου πάθη, προσκυνούμεν Χριστέ, καὶ τιμῶμεν τὴν ἐκ τάφου ἐξέγερσιν, καὶ τὴν ἀνοδὸν ἐκ γῆς εἰς οὐρανοὺς.

Μεγαλύνονμέν σε Θεοτόκε ἀγνή, καὶ τῇ τόκῳ βροτῶν φύσεις τεθέστας καὶ ἀνῆλθες ἀπὸ γῆς εἰς οὐρανόν. Ἔτερα εἰς τὴν αὐτὴν ἐσπέρην ἥχος δ'.

Αγγελοι τὴν ἀνοδὸν τοῦ Δεσπότη, ὁρῶντες ἐξεπλήττοντο, πῶς μετὰ δόξης ἐπὶ ῥῆθρῳ ἀπὸ τῆς γῆς εἰς τὰ ἄνω.

Αγγελοι καὶ ἄνθρωποι προσκυνούμεν τὴν θεοθεῖσαν σάρκα σου, ἥνπερ ἀνείληφας, Σῶτερ, ἐν ἀσυγκλήτῳ ἐνώσει. Δόξα πατρί.

Αγγελοι τὸν ἕνα σε τῆς Τριάδος, ὁρῶντα μετὰ σώματος, εἰς οὐρανοὺς ἀνελθόντα χαρμονικῶς προσεχύνουν. Καὶ νῦν.

Αγγελοι καὶ ἄνθρωποι τὴν Μητέρα Θεοῦ δοξολογοῦμέν σε· διὸ γὰρ σου ἐν τῷ κόσμῳ χαρὰ ἐπέλαμψε, Κόρη.

Μεγαλυνάρια εἰς τὴν Ἁγίαν Πεντηκοστήν, ἥχος βαρύς.

Απόστολοι τὴν χάριν τοῦ Παρακλήτου, ὁρῶντες ἐξεπλήττοντο ἐτέραις γλώσσαις λαλοῦντες, καθὼς τὸ Πνεῦμα ἐδίδου.

Απόστολοι τὴν χάριν τοῦ παρακλήτου, λαβόντες ἐσοφίσθησαν, καὶ ξέναις γλώσσαις ἐλάλουν τὰ τοῦ Θεοῦ μεγαλεῖα.

Απόστολοι τὸ Πνεῦμα πυρίναις γλώσσαις λαβόντες γῆς τὰ πέρατα, ὡς ἀστραπὰς φωτὸς θεοῦ, ἐνέπλησαν παραδόξως.

Απόστολοι Μητέρα καὶ Παρθένον, τρανῶς σὲ ἀνεκήρυξαν, ἡμεῖς δὲ παρθενομήτορ κηρύττομεν Θεοτόκον.

Ἔτερα εἰς τὴν Ἁγίαν Πεντηκοστήν, ἥχος δ'.

Αγγελοι καὶ ἄνθρωποι ἀνυμνοῦμεν, τρισὶν ἐν ὑποστάσεσιν, ἕνα Θεὸν ὁμοφώνως, Πατέρα Υἱὸν καὶ Πνεῦμα.

Αγγελοι καὶ ἄνθρωποι μελωδοῦντες, τὸν ὕμνον τὸν Τρισάγιον, ὃ Τρισάγια θεότης, ὑμνοῦμέν σε γηθυσύνως. Δόξα πατρί.

Πάτερ ἀγέννητος τῇ οὐσίᾳ, Υἱὲ γεννητὲ, Πατρὶ συνάναρχε, καὶ τὸ παλαιόν Πνεῦμα, σῶσον ἡμᾶς τοὺς σοὺς δούλους. Καὶ νῦν.

Παρακλήτε τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας ἐλθε καὶ ἡμῖν σκηνώσον, καὶ ἀπὸ πάσης κηλίδος ψυχῆς καθάρισον πάντας.

Ὁ Πολυέλεος τῶν Ἀγίων. Τὴν Οἰκουμένην.

Ἀκούσατε ταῦτα πάντα τὰ ἔθνη, ἐνωτίσασθε πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν οἰκουμένην.

Οἱ τε γηγενεῖς, καὶ ὕιοι τῶν ἀνθρώπων, ἐπὶ τὸ αὐτό, πλούσιος καὶ πέννης. Τὸ στόμα μου λαλήσει σοφίαν, καὶ ἡ μελέτη τῆς καρδίας μου σύνεσιν.

Δεῦτε, τέκνα, ἀκούσατέ μου, φόβον Κυρίου διδάξω ὑμᾶς.

Ἰδοὺ τὰ χεῖλη μου, οὐ μὴ κωλύσω. Κύριε σὺ ἐγnows.

Εὐαγγελισάμην δικαιοσύνην ἐν Ἐκκλησίᾳ μεγάλη.

Τὴν δικαιοσύνην σου οὐκ ἔκρυψα ἐν τῇ καρδίᾳ μου.

Τὴν ἀλήθειάν σου καὶ τὸ σωτήριόν σου εἶπα.

Οὐκ ἔκρυψα τὸ ἔλεός σου, καὶ τὴν ἀλήθειάν σου ἀπὸ συναγωγῆς πολλῆς.

Πορευόμενος ἄμωμος, καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην.

Ἐξομολογήσομαί σοι, Κύριε, ἐν ἐκκλησίᾳ πολλῇ, ἐν λαῷ βαρεῖ αἰνέσω σε.

Πληρωθήτω τὸ στόμα μου αἰνέσεως, ὅπως ὑμνήσω τὴν δόξαν σου.

Ὅλην τὴν ἡμέραν τὴν μεγαλοπρέπειάν σου.

Διηγῆσμαι τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ Ἐκκλησίας ὑμνήσω σε.

Νίψομαι ἐν ἁθύοις τὰς χεῖράς μου, καὶ κυκλώσω τὸ θυσιαστήριόν σου, Κύριε.

Τοῦ ἀκοῦσαί με φωνῆς αἰνέσεώς σου, καὶ διηγῆσασθαι πάντα τὰ θαυμάσιά σου.

Κύριε ἡγάπησα εὐπρέπειαν οἴκου σου, καὶ τόπον σκηνώματος δόξης σου.

Οὐκ ἐκάθησα μετὰ συνεδρίου ματαιότητος καὶ μετὰ παρανομούντων οὐ μὴ εἰσέλθω.

Εἶπα τοῖς παρανομοῦσι μὴ παρανομεῖτε, καὶ τοῖς ἁμαρτάνουσι, μὴ ὑφύετε κέρας.

Ἐμίσησα Ἐκκλησίας πονηρευομένων, καὶ μετὰ ἀσεδῶν οὐ μὴ καθήσω.

Μίαν ἡγησάμην παρὰ Κυρίου, ταύτην ζητήσω.

Τοῦ κατοικεῖν με ἐν οἴκῳ Κυρίου πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου.

Τοῦ θεωρεῖν με τὴν τερπνότητα Κυρίου, καὶ ἐπισκέπτεσθαι τὸν Ναὸν τὸν ἅγιον αὐτοῦ.

Ἐγὼ δὲ ὥσει ἔλαια κατάκαρπος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ.

Ὅτι ἐφύλαξα τὰς ὁδοὺς Κυρίου, καὶ οὐκ ἠσέδῃσα ἀπὸ τοῦ Θεοῦ μου.

Στόμα δικαίου μελετήσει σοφίαν.

Καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ μελετήσει κρίσιν.

Ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα οὐ σαλευθήσεται.

Εἰς μνημόσυνον αἰώνιον ἔσται δικαίος.

Ἀπὸ ἀκοῆς πονηρᾶς οὐ φοβηθήσεται.

Ὅλην τὴν ἡμέραν ἔλεει καὶ δανεῖζει ὁ δίκαιος, καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ εἰς εὐλογίαν ἔσται.

Ἐσκόρπισεν, ἔδωκε τοῖς πέννησιν.

Ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.

Φῶς ἀνέτειλε τῷ δικαίῳ, καὶ τοῖς εὐθέσι τῇ καρδίᾳ εὐφροσύνη.

Πεφυτευμένος ἐν τῷ οἴκῳ Κυρίου, ἐν αὐλαῖς τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐξανθήσει.

Οἱ ἱερεῖς σου, Κύριε, ἐνδύσονται δικαιοσύνην καὶ οἱ ὅσιοί σου ἀγαλλιάσονται ἀγαλλιάσονται.

Μακάριοι οἱ κατοικοῦντες ἐν τῷ οἴκῳ σου, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων αἰνέσουσί σε. Δόξα, καὶ νῦν. Ἀλληλοῦτα.

Ο ΜΕΓΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΙ Η ΑΓΙΑ ΕΛΕΝΗ

ΒΙΟΣ

ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΕΝΔΟΞΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΚΑΙ ΙΣΑΠΟΣΤΟΛΩΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΙ ΕΛΕΝΗΣ

ΕΠΙ τῶν βασιλέων Διοκλητιανοῦ, Μαξιμιανοῦ Ἑρκουλίου, καὶ Μαξιμιανοῦ Γαλερίου, πολλὸν διωγμὸν ὑπέστη ἡ Ὁρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία, κατὰ χιλιάδας φονευομένων τῶν χριστιανῶν ὑπὸ τῶν ἀπίστων. Εἰς τὰ μέρη τῆς Βρετανίας ἦτο εἰς Καῖσαρ Κώνστας ὀνόματι, ὅστις Χλωρὸς ἐπωνομάζετο διὰ τὸ χλωμὸν αὐτοῦ πρόσωπον· σύζυγον εἶχε πρότερον μίαν εὐγενεστάτην καὶ σεμνοτάτην Ἑλένην ὀνόματι, ἥτις ἦτο ἐγγόνη τοῦ Βασιλέως Κλαυδίου, γεννηθεῖσα εἰς μίαν πόλιν τῆς Δανίας, καλουμένην ἐξ αὐτῆς Ἑλεονόπολιν, ὕστερον δὲ ἠναγκάσθη οὗτος ὁ Κώνστας ὑπὸ τοῦ Διοκλητιανοῦ νὰ ἀφήσῃ τὴν Ἑλένην καὶ ἀντ' αὐτῆς νὰ λάβῃ τὴν θυγατέρα τοῦ γαμβροῦ τοῦ Μαξιμιανοῦ, καὶ ἔκαμε τοῦτο ὁ Διοκλητιανὸς διὰ τὸν φόβον μήπως τοῦ κηρύξει ποτὲ πόλεμον ὡς ξένος ὅπου ἦτο. Εἶχε δὲ ἓνα υἱὸν ὁ Κώνστας ὁ Χλωρὸς ἐκ τῆς Ἑλένης, Κωνσταντῖνον ὀνόματι, τὸν ὁποῖον ἐκράτουν οἱ βασιλεῖς μετ' αὐτῶν ὡς ἐγγύησιν οὕτως εἰπεῖν μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ πατρὸς τοῦ εἰρήνης. Οὗτος ὁ νέος Κωνσταντῖνος ἂν καὶ συναναστρέφετο μετὰ τῶν ἀσεβῶν τυράννων, οὐχ ἦτιον ὅμως τὰ ἀγαθὰ αὐτοῦ ἦβη δὲν διεφθάρησαν, ἐν τούτοις δὲ ἦτο καὶ μισοπρόνθεος. Κατὰ τὸ σῶμα ἦτο ὑψηλὸς καὶ εὐμορφος καὶ ἰσχυρὸν δὲ σωματικὴν εἶχε. Ταῦτα βλέποντες οἱ τύραννοι καὶ φοβούμενοι διὰ τὸ μέλλον, μάλιστα σὲ ἀφ' οὗ ἔμαθον καὶ παρὰ τοῦ μαντείου τοῦ θεοῦ τῶν Ἀπόλλωνος εἶτι μέλλει νὰ κατασταθῇ μέγας, κηρύττων τὸν Χριστὸν Θεὸν ἀληθινόν, τοὺς δὲ Ἑλληνικοὺς θεοὺς καταφρονῶν, ἐμελέτησαν τὴν καταστροφὴν τοῦ ἐπιδεξίως καὶ ἀποκρύψως· ἀλλ' ὁ Πανάγαθος Θεός, ὃς εἶχεν αὐτὸν προωρισμένον διὰ τὴν ἀνύψωσιν τοῦ καταδιωκόμενου Χριστιανισμοῦ, τὸν προεφύλαξεν ἀπὸ τὰς διαβολικὰς αὐτῶν πανουργίας, τοὺς ὁποῖους καὶ μετ' ὀλίγον ὡς κακοὺς, κακῶς ἐξωλόθρευσεν. Ἐμείνει λοιπὸν εἰς τὴν Ῥώμην βασιλεὺς ὁ υἱὸς τοῦ Ἑρκουλίου Μαξιμιανοῦ Μαγνέντιος· εἰς τὴν Ἀνατολὴν Μαξιμιανὸς ὁ Γαλλέριος καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Μαξιμίνος· ὁ δὲ Κωνσταντῖνος διὰ νὰ σωθῇ ἀπὸ τὰς ἐπιβουλὰς τῶν προρρηθέντων, ἔφυγεν ἀπὸ τὴν Ῥώμην, κατευθυνθεὶς πρὸς τὸν ἐν τῇ Ἀνατολῇ Μαξιμιανὸν Γαλλέριον· πλὴν καὶ ἐδῶ ἐφθονήθη ὑπὸ τοῦ ἐπιβούλου τούτου τυράννου. Εἰς τὴν Ἀνατολὴν εἶχον συνήθειαν νὰ κάμνωσιν ἓνα πόλεμον ψευδῆ, πρὸς εὐφημίαν τοῦ αὐτοκράτορος, οὕτω πως· ἐντὸς τοῦ ἀμφιθεάτρου ἀπέλυον δύο θηρία, λέοντα καὶ ἄρκτον, ἀφ' οὗ πρότερον ἐξέβαλλον τοὺς δδόντας αὐτῶν καὶ ἀκολούθως εἰσήρχετο ὁ βασιλεὺς κρατῶν εἰς χεῖράς του ξύλον διὰ τοῦ ὁποῖου ἐφόνευεν αὐτὰ· συγχρόνως δὲ εἰσήρχοντο ἐντὸς τοῦ ἀμφιθεάτρου τριᾶκοντα ἄνθρωποι, οἵτινες ἔχοντες ἀνὰ χεῖρας σπάγγους, ἐκτύπων τὸν βασιλέα, ἐνῷ αὐτὸς τοὺς ἐκτύπα μὲ λίθους καὶ ἔρριπτεν αὐτοὺς κάτω· τότε λοιπὸν ἐφημίζετο ὁ βασιλεὺς οὗτος ὡς νικητής. Μίαν τῶν ἡμερῶν διέταξεν ὁ δόλιος Μαξιμιανός, νὰ ἀπολύσωσιν ἐντὸς τοῦ ἀμφιθεάτρου μίαν ἄρκτον καὶ

ἓνα λέοντα, χωρὶς νὰ ἐκβάλωσιν αὐτῶν τοὺς δόντας· μεθ' ὃ προσποιηθεὶς τὸν ἄρρωστον παρήγγειλεν εἰς τὸν Κωνσταντῖνον νὰ εἰσέλθῃ ἀντ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἀμφιθέατρον· καὶ τῷ ἐπὶ εἰσῆλθῃ δὲ Κωνσταντῖνος, καὶ ἐν τῷ ἅμα ὀρμῶσι κατ' αὐτοῦ τὰ δύο θηρία νὰ τὸν καταξοχίσωσι μετὰ τοὺς δόντας τῶν· ἄλλ' εὐτυχῶς ἀνδρείως ὦν φύσει ὁ Κωνσταντῖνος κατορθοὶ νὰ φονεύσῃ καὶ τὰ δύο θηρία καὶ οὕτω νὰ σωθῇ ἀπὸ προφανῆ κίνδυνον, ὅπερ καὶ μεγάλως κατέπληξε πάντας. Ἐννοήσας δὲ ἐπὶ τέλους ὁ Κωνσταντῖνος τοὺς ἐπιβούλους σκοποὺς καὶ τοῦτου τοῦ βασιλέως, σπεύσει, πρὸς τὸν πατέρα του, ὅν ὅποιον εὗρεν εἰς τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς ζωῆς του. Εὐθὺς δὲ ἐνηγκαλίσθη τὸν υἱόν του καὶ προσεφώτευσεν περὶ αὐτοῦ λέγων. Καθὼς ὁ Χριστὸς σὲ προσφύλαξεν ἀπὸ τὰς ἐπιβουλὰς τῶν ἐχθρῶν, καὶ σὲ ἐπεμψεν ἐδῶ καθ' ἣν στιγμήν θὰ λάβῃς παρὰ τοῦ θνήσκοντος πατρός σου τὴν βασιλείαν ὡς ἄξιος, οὕτω πιστεύω ὅτι θέλει σὲ βοηθήσει καὶ εἰς τὴν μέλλοντα χρόνον νὰ στερεώσῃς πανταχοῦ τὴν εὐσέβειαν. Ταῦτα εἶπε, καὶ τὸν ἐψήφισε βασιλέα λέγων. Ἐνθυμοῦ, τέκνον, νὰ ἀγαπῇς τοὺς χριστιανοὺς καὶ νὰ βοηθῇς αὐτοὺς, ἐὰν θέλῃς νὰ δοξασθῇς εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα τὸν δὲ Μαξιμιανόν καὶ Μαγνέντιον, ἐὰν δυνήθῃς, ἀφάνισον, νὰ λυτρώσῃς τοὺς Ῥωμαίους ἀπὸ τὰ βάσανα. Μετ' ὀλίγας δὲ ἡμέρας ἀπέθανεν ὁ εὐσεβὴς αὐτὸς βασιλεὺς Κώνστας. Ὁ δὲ Κωνσταντῖνος ἀνεδέχθη τὸν θρόνον του, κυβερνῶν τὸν λαὸν μετὰ συμπαθείαν καὶ δικαιοσύνην.

Τὸν καιρὸν ἐκεῖνον συνήχθησαν ἄπειροι Πέρσαι, σκοποῦντες νὰ πολεμήσωσι τοὺς Ῥωμαίους, ὁ δὲ Μέγας Κωνσταντῖνος ὡς τὸ ἤκουσε, δὲν ἡμέλησεν, ἀλλὰ παρευθὺς σπεύδει εἰς τὰ ὄρια τῆς Περσίδος ὁδηγῶν ἀρκετὸν στράτευμα, διὰ νὰ μὴ τοὺς ἀφήσῃ καθ' ὅλοκληρίαν νὰ περάσωσιν εἰς τὴν γῆν τῶν Ῥωμαίων. Ἐν τούτοις οἱ Πέρσαι πονηροὶ ὄντες, ἐστῆσαν ἐνέδρας, ὅθεν ἐννόουν ὅτι θὰ διαβῇ ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος· διερχομένου δὲ αὐτοῦ ἐκείθεν, ἐξῆλθον αἰφνιδίως οἱ Πέρσαι καὶ ἐπιπεσόντες κατὰ τῶν Ῥωμαίων, ἄλλους μὲν ἐφόνευσαν, ἄλλους δὲ ἠχμαλώτισαν, καὶ τοὺς ἐπιλοίπους ἔτρεψαν εἰς φυγὴν, ἐν οἷς καὶ τὸν ἄγιον Εὐσίγιον, μαρτυρήσαντα τὰ ὑπερὸν ἐπὶ τοῦ παραβάτου Ἰουλιανοῦ. Μεταξὺ τῶν αἰχμαλωτισθέντων ἦτο καὶ ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος, τὸν ὅποιον ἀπεφάσισαν οἱ βάρβαροι νὰ τὸν θυσιάσωσιν εἰς τὸν θεὸν τῶν Ἑλλήνων. Ἀλλ' ἀληθὴς ἡ Προφητεία, «ἐὰν πέσῃ δίκαιος οὐ καταρραχθήσεται.» Διότι βλέπομεν κατωτέρω πῶς ἐσώθη ἀπὸ τὸν θάνατον. Ὅταν ἦλθεν ἡ ἡμέρα καθ' ἣν ἐμελλον νὰ θυσιάσωσι τὸν βασιλέα οἱ βάρβαροι, ἐπεμψαν αἰχμαλώτους τινὰς Ῥωμαίους νὰ κόψωσι ξύλα ἀπὸ τὸ δάσος διὰ τὴν πυρὰν καὶ οἰκονομῶν Θεοῦ ἔτυχεν εἰς τὸ δάσος ἐκεῖνο νὰ ἦναι κεκρυμμένοι πολλοὶ Ῥωμαῖοι, οἱ ὅποιοι ἰδόντες αὐτοὺς ἠρώτησαν περὶ τοῦ Βασιλέως τῶν Κωνσταντίνου. Οὗτοι δὲ εἶπον πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, ἔπειτα εἶπον πρὸς τοὺς ἐν τῷ δάσει κεκρυμμένους τοὺς ἐξῆς λόγους. Ἐὰν μᾶς ἀκούσῃτε νὰ πράξῃτε ὅπως σᾶς εἰπώμεν, ἐλευθερώνομεν τὸν βασιλέα καὶ φεύγομεν καὶ ἡμεῖς μετ' αὐτοῦ· ἡξεύρετε ὅτι αὐρίον θὰ φέρωσιν αὐτὸν εἰς τὸν ναόν των πρὸς θυσίαν, ἔχουν δὲ συνήθειαν νὰ μὴ κρατῶσι κανὲν ὄπλον. Τότε ἡμεῖς σᾶς κρύπτομεν ἄφ' ἐσπέρας ἐντὸς τοῦ ναοῦ, καὶ ὅταν τὴν αὐρίον δῇ, ἡμέραν, ἔλθωσι οἱ βάρβαροι φέροντες τὸν βασιλέα, ἐπιπίπτομεν, ὅλοι κατ' αὐτῶν, ἀφοῦ πρότερον κλείσωμεν τὰς θύρας καὶ τοὺς σφάζομεν ὅλους· ὅπερ καὶ ἐγένετο. Ἐλευθερωθέντες οὕτως οἱ Ῥωμαῖοι, ὅλοι ἐξέρχονται τοῦ μέρους ἐκεῖνου, καὶ διερχόμενοι διὰ Περσικῶν χωρῶν ἐπέφερον ὅλε-

θρον, μεθ' ὃ ἐφθασαν εἰς τὸν τόπον τῶν νικηταί, δοξάζοντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν.

Τὸν πέμπτον χρόνον τῆς βασιλείας εἶχε πόλεμον ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος κατὰ τῶν βαρβάρων πλησίον τοῦ Δουνάβως ποταμοῦ· βλέπων δὲ τὸ πληθος αὐτῶν ἀναρίθμητον, ἐδειλία νὰ κροτήσῃ μάχην, ὅτε βλέπει τὴν μεσημβρίαν ἐν τῷ οὐρανῷ ἓνα Σταυρὸν συνθεμιμένον ἀπὸ ἄστρα μετὰ γράμματα Ῥωμαϊκά, «Κωνσταντῖνε ἐν τούτῳ νίκη». Τότε ὅλως εκπληκτὸς ἐρωτᾷ τοὺς στρατιώτας του, τίνος Θεοῦ σημεῖον ἦτο αὐτό; καὶ τοὺς εἶπον ὅτι ἦτο ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ. Τότε ἐπίστευσεν εἰς τὸν ἀληθῆ Θεὸν ὁ θεόσεπτος· ποιήσας δὲ ἓνα Σταυρὸν σιδηροῦν κατεσκευασμένως διατάττει ἓνα νὰ τὸν κρατῇ ἐμπροσθεν πάντων, καὶ κροτήσας κατὰ τῶν ἐχθρῶν τὴν μάχην ἐνίκησεν αὐτοὺς καὶ ἐπέστρεψε τροπαιοῦχος εἰς βασιλείαν. Ἀκούσαντες λοιπὸν οἱ Ῥωμαῖοι τὰς ἀνδραγαθίας του, οἵτινες ἦσαν κατὰ πολλὰ βασανισμένοι ἀπὸ τὸν Μαξέντιον, ἔγραψαν πρὸς αὐτὸν παρακλητικῶς νὰ ὑπάγῃ μετὰ τὸ στράτευμά του νὰ λυτρώσῃ αὐτοὺς ἀπὸ τὸν τύραννον. Ἀπελθὼν λοιπὸν εἰς τὴν Ῥώμην ὁ ἀνδρεῖος Κωνσταντῖνος, συνῆψε μάχην μετὰ τὸν Μαξέντιον, πλὴν δὲν ἐνίκησε κατὰ πρῶτον. Ἰστάμενος λοιπὸν ὁ καλὸς Κωνσταντῖνος περίλυπος, εἶδε πάλιν ἐν τῷ οὐρανῷ τὸν ἄστρινον Σταυρὸν μετὰ τὰ γράμματα καὶ τὴν νύκτα δὲ τῷ ἐφάνη ὁ ἐσταυρωμένος Χριστὸς καθ' ὕπνον, λέγων αὐτῷ· Ἐγείρε, καὶ ποίησον ἓνα Σταυρὸν, ὡς εἶδες, τὸν ὅποιον βάσταξες εἰς τοὺς πολέμους μετὰ πίστεως, νὰ νικήσῃς τοὺς πολεμίους πάντοτε. Ἐγερθεὶς λοιπὸν τὴν νύκτα, εἶδε πάλιν τὸ τροπαιοφόρον σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὅταν ἐφώτισεν ἡ ἡμέρα, κατεσκεύασεν ἓνα Σταυρὸν ἀργυροῦν κατὰ τὸν φανέντα τύπον, καὶ τοῦτον ἐκράτουν ἐμπροσθεν ὅλου τοῦ στρατεύματος. Ὁ δὲ Μαξέντιος ἐλπίζων ὅτι θέλει νικήσῃ καὶ πάλιν, ὡς καὶ πρότερον κατεσκεύασε μετὰ πανουργίαν μίαν γέφυραν ἐτοιμόρροπον εἰς τὸν Τίβεριν ποταμόν, διὰ νὰ πνιγῇ εἰς αὐτὸν ὁ Κωνσταντῖνος, φεύγων μετὰ τὸ στράτευμά του δι' ἐκείνης τῆς γεφύρας ἀλλὰ συναφθείσης τῆς δευτέρας ταύτης μάχης ἐνίκησεν ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος διὰ τῆς εἰς τὸν Σταυρὸν πίστεως, τὸς δὲ φόβος κατέλαβε τὸν Μαξέντιον, καὶ εἰς τὴν δεινὴν θέσιν εὐρέθη, ὥστε διέταξε τὸ στράτευμά του, μὴ ἔχων πόθεν ἄλλοθι νὰ διαβῇ, νὰ περάσῃ ἀπὸ τὴν ἐτοιμόρροπον ἐκείνην γέφυρον, καὶ παρευθὺς αὕτη ὑπὸ τοῦ βάρους ἐξεκώπη· ἐπνίγησαν δὲ πάντες οἱ ἐπ' αὐτῆς. Ὁ μὲν λοιπὸν Κωνσταντῖνος ἐδόξασε τὸν Θεὸν βλέπων τοιοῦτον θαυμασίον ἔργον. Οἱ δὲ πολῖται τῆς Ῥώμης ἐστόλισαν τὴν πόλιν ὅλην καὶ ὑπεδέχθησαν μετ' ἀγαλλιᾶσεως τὸν τροπαιοῦχον Κωνσταντῖνον καὶ καθίζοντες αὐτὸν εἰς τὸν βασιλικὸν θρόνον ἅπαντες τὸν προσεκύνησαν καὶ μεγάλας τιμὰς τὸν προσέφερον. Τότε δὲ ἔδωκεν ἔρισμόν νὰ στήσωσι τὸν ζωόποιον Σταυρὸν, εἰς τὰ κυριώτερα μέρη τῆς πόλεως, καὶ νὰ ζητήσωσιν ἀκριβῶς νὰ εὕρωσι τὰ ἄγια λείψανα τῶν θαυμασίων Μαρτύρων, οἵτινες ἔχυσαν διὰ τὸν δεσπότην Χριστὸν τὸ αἷμα αὐτῶν, διὰ νὰ ἐνταφιάσωσι μετὰ τῆς προσηκούσης εὐλαθείας· τοὺς δὲ ἐν φυλακαῖς καὶ ἐξορίαις νὰ λυτρώσωσι. Αὐτὰ καὶ ἄλλα πολλὰ ὁ ἀγαθὸς Κωνσταντῖνος ἐτέλεσεν εἰς τὰς τῆς βασιλείας ἀρχάς, ὡς ἀπαρχὰς καὶ δωρεὰς πρὸς τὸν πλουσιόδωρον εὐεργέτην Θεόν. Ἀλλ' ὅ δεινοῦ συναντήματος τὸν ἀνιάτου ἀρρωστήματος ὅπερ εὗρε τὴν ἀήτητον τοῦ Χριστοῦ ἀριστέα, καὶ ζηλωτὴν καὶ ὑπέρμαχον τῆς Ἐκκλησίας· εὗρε λέγων αὐτὸν δεινὴ, ἀνιάτος καὶ ἀκάθαρτος λῶδη εἰς τὸ καθαρὸν σῶμα τούτου τοῦ αἰοδύμου καὶ τρισμάκαρος. Συνάξας δὲ ὅλους τοὺς

ιατροὺς τῆς πόλεως, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τῷ παρέξωσι καμμίαν ὠφέλειαν· ἔθεν τινὲς Ἰουδαῖοι, ὡς φθονεροὶ ὄντες πρὸς τοὺς Χριστιανούς καὶ χαϊρέκα· κοί, τὸν συνεβούλευσαν νὰ σφάξῃ πληθὺς παιδίων, νὰ λουσθῇ μὲ τὸ ἀχνίζον εἰσέτι αἷμα, καὶ οὕτω θὰ λάβῃ τὴν ἱασιν, καὶ τῷ ὄντι παρουσιάσθῃσαν μετ' ὀλίγον ἐνώπιον τοῦ βασιλέως πολλὰ παιδία συνοδεύμενα ἀπὸ τὰς θρηνοῦσας αὐτῶν μητέρας.

Βλέπων ταῦτα ὁ συμπαθὴς Κωνσταντῖνος, εἶπε· Διὰ τὴν υγείαν μου νὰ φρονεῖσθαι τόσα ἀνεύθηνα; νὰ λυπήσω τόσας μητέρας, χωρίζων παντοτεινῶς αὐτὰς ἀπὸ τὰ φίλτατά των τέκνα; μὴ γένοιτο· κάλλιον νὰ ἀποθάνω ἐγώ, παρὰ νὰ γίνῃ τόση αἱματοχυσία. Ταῦτα εἰπὼν ἀπέλυσε τὰ παιδία, χαρίζων πάσῃ μητρὶ ἀρκετὸν ποσὸν χρημάτων διὰ τὴν λύπην τὴν ὁποίαν ταῖς προὔξεν. Δι' αὐτὸ δὲ καὶ ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ βλέπων τὴν γνῶμην τὴν ἐλεήμονα τοῦ βασιλέως, ἀνταπέδωκεν αὐτῷ πλουσίως τὴν χάριν· δηλ. οὐχὶ μόνον τὴν σωματικὴν αὐτοῦ ἀσθένειαν ἰάτρευσε, ἀλλὰ καὶ τὴν ψυχικὴν· ἐτι αὐτὴν τὴν ἡμέραν ὅτε ἐφάνη οὕτω συμπαθὴς πρὸς τὰ τέκνα ὁ Κωνσταντῖνος, τῷ ἐφάνησαν τὴν ἀκόλουθον νύκτα οἱ κορυφαῖοι ἀπόστολοι Πέτρος καὶ Παῦλος καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Ὁ Δεσπότης Χριστὸς, ὁ ἀληθὴς Θεός, μᾶς ἐπεμψε νὰ σοῦ φέρωμεν σωτηρίας εὐαγγέλια· ἐτι διὰ τὴν φιλάνθρωπὸν σου γνῶμην σὲ ἠγάπησε αἰ ἠθέλησε νὰ σὲ ἀξιώσῃ τῆς τιμῆς νὰ κληρονομήσῃς σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ σὺ τὴν βασιλείαν του· λοιπὸν ἐγερθεῖς πέμψον ἀνθρώπους νὰ σοῦ φέρωσι τὸν ἅγιον Σίλβεστρον ἀπὸ τοῦ ὄρους νὰ σὲ βαπτίσῃ τὸ συντομώτερον καὶ τότε διὰ τῆς ἀναγεννήσεως τῆς ψυχῆς ἀναλαμβάνεις καὶ τὴν τοῦ σώματος υγείαν. Καὶ ὄντως τὸ πρῶτ' ἐγερθεὶς ὁ βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ἐπεμψεν ἀνθρώπους νὰ φέρωσιν ἐνώπιόν του μετὰ πάσης εὐλαβείας τὸν ἅγιον Σίλβεστρον· ἐλθόντα δὲ αὐτὸν ὑπεδέχθη ὁ βασιλεὺς καὶ διηγούμενος αὐτῷ τὴν ὁπτασίαν ἐξῆτει τὸ ἅγιον βάπτισμα. Λέγει δὲ αὐτῷ ὁ Σίλβεστρος· Νήστευον μίαν ἐβδομάδα μετ' ὧν τῶν αὐλικῶν σου, ἐκθάλε τὰ βασιλικά φορέματα καὶ ἐνδύθητι σάκκον τρίχινον, εἰσελθε ἀκολουθῶς εἰς τὸν κοιτῶνά σου καὶ προσεύχου με δάκρυα πρὸς τὸν Δεσπότην Χριστὸν νὰ σὺ γωρήσῃ τὰς ἁμαρτίας σου· τὸ αὐτὸ δὲ θὰ πράξωμεν καὶ ἡμεῖς οἱ ἐκκλησιαστικοί, πρὸς δὲ διάνειμον τοῖς πτωχοῖς ἐλεημοσύνας καὶ τὰ τοιαῦτα.

Ὅπερ καὶ ἐγένετο· μετ' ὃ ἐτοιμάσας ὁ ἅγιος Σίλβεστρος τὴν κολυμβήθραν εἶπε τῷ βασιλεῖ· Τὸ ὕδωρ τοῦτο, βασιλεῦ, ἀγιάζεται μετὰ τὴν ἐπικλήσιν τῆς ζωοποιοῦ καὶ ὁμοουσίου Τριάδος, πατρὸς καὶ ἁγίου Πνεύματος, καὶ καθίσταται ψυχῶν καθαρτήριο· τοῦτο δὲ θέλει σοῦ γίνεαι καὶ ἱασις τῆς ἀσθενείας σου, καθὼς οἱ Ἀπόστολοι σοῦ ἔταξαν. Εἰσελθε λοιπὸν εἰς τὴν θείον τοῦτον λουτήρα μετὰ πίστεως νὰ καθαρισθῶσιν ὅλα σου τὰ πταίσματα καὶ τῆς σαρκὸς τὰ ἀρρωστήματα. Τότε ὁ εὐλαβὴς βασιλεὺς ἐκδυθεὶς τὰ ἐνδύματά του καὶ χρισθεὶς τῷ ἁγίῳ μύρῳ, εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἁγίαν κολυμβήθραν, τρεῖς ἀναδύσας, ἐπικαλούμενος ὁ ἱερεὺς τὸ ὄνομα τῆς ἁγίας Τριάδος. Τότε ἦλθε φῶς οὐράνιον τοῦ ἡλίου λαμπρότερον, καὶ ἔλαμψεν ὅλον τὸ οἰκοδόμημα θαυμασιώτατα· ἐξερχόμενος δὲ ὁ ἅγιος Κωνσταντῖνος τοῦ ὕδατος ἐφάνη ὅλος ὕγινης· μετὰ τοῦτο δὲ ἐκοινωνήσε τῶν ἀχράντων μυστηρίων, γενόμενος οὕτω τέλειος χριστιανός. Τότε δὲ ἔθεσε νόμους χριστιανικωτάτους ἀνυψῶν οὕτω τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ· τοὺς δὲ εἰδωλολάτρης ἐδίωκε. Τοιαῦτα πράττων ὁ θεόκλητος αὐτοκράτωρ ἐφημίσθη εἰς ὅλην τὴν οἰκουμένην, καθημερινῶς δὲ προσήρχοντο εἰς τὸν χριστιανισμὸν ἑτερόθρησκοι. Ἡξέωρυν

ὅμως ὅτι ἐν τούτοις εὐρίσκοντο τινὲς τῶν ἀρχόντων τῆς πόλεως ἐπιμένοντες εἰς τὸν Ἑλληνισμὸν, προσεκάλεσεν ὅλους αὐτοὺς καὶ τοὺς ἐνουθέτησεν οὕτως. Νὰ γνωρίζητε, φίλοι μου, ὅτι τῶν βεβήλων ψυχῶν ἡ διάνοια δὲν δύναται νὰ δεχθῇ συμβουλὴν σωτήριον, διότι εὐρίσκονται βεδοπισμένοι εἰς τὸ σκοτὸς τῆς ἀγνωσίας οἱ τάλανες, καὶ ὅστις ἀνοίγῃ τῆς δεικνύσας τὰ ὅμματα, δύναται νὰ καταλάβῃ τὴν ἀλήθειαν νὰ μὴ προσκυνῇ ἀνάσθητα εἰδωλα, ἀλλὰ τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεόν. Ἐγὼ δὲν δυναστεύω ἐν τούτοις τινὰ νὰ ἔλθῃ μετὰ βίας εἰς τὴν εὐσεβείαν, διότι τὰ ἔργα τοῦ χριστιανισμοῦ τὰ βλέπετε κρίνοντες ἐκ τῶν ἰδίων μου, ἀν' δηλ. αὐτὸς εἶνε ἀληθὴς ἢ μὴ, σὰς συμβουλεύω ὅμως, ὡς φίλος, τὸ συμφερότερον, τοῦτο δὲ εἶναι νὰ ἐξέλθῃτε τῆς πλάνης τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ νὰ προσέλθῃτε πρὸς τὸν ζῶντα Χριστόν, τὸν ἀληθὴ Θεόν. Ταῦτα τοῦ εὐσεβοῦς βασιλέως λέγοντος καὶ ἄλλα παρόμοια ἐδόξαν ἅπαντες. Εἰς εἶναι ὁ ἀληθὴς Θεός, ὁ Χριστός, ὃς καὶ τὸν πολυχρονιζόμενον ἡμῶν βασιλέα ἀνενέωσε καὶ οὕτως ἐπίστευσαν ἅπαντες, βαπτισθέντες εἰς τὸ ὄνομα τῆς ἁγίας Τριάδος. Οὕτω λοιπὸν ἐπίστευσαν οὐχὶ μόνον οἱ Ῥωμαῖοι, ἀλλὰ καὶ ὅλα τὰ ἐσπέρια μέρη, μόνον δὲ εἰς τὴν Ἀνατολὴν ἔζη ἀκόμη ὁ δυσσεβὴς Γαλλέριος, ὅστις ἐκράτει τὸν Ἑλληνισμὸν φονεύων πολλοὺς χριστιανούς. Ὁ δὲ χρηστός Κωνσταντῖνος ὁδηγεῖ στράτευμα, ἐξέρχεται τῆς Ῥώμης διευθυνόμενος κατὰ τοῦ Γαλλερίου αὐτοῦ, ὡς δὲ συνητήθησαν τὰ δύο στρατεύματα καὶ οἱ τοῦ Γαλλερίου στρατιῶται εἶδον ἐμπροσθεν τῶν ἄλλων τὸν τίμιον Σταυρόν, φόβος καὶ τρόμος τοὺς κατέλαβε· καὶ ἄλλοι μὲν προσέτρεξαν παρευθὺς πρὸς τὸν Μέγα Κωνσταντῖνον, ἄλλοι δὲ, κροτηθείσης τῆς μάχης, ἔστρεφον τὰ ὅπλα κατὰ τῶν ἰδίων στρατιωτικῶν των, οὕτως, ὥστε ἐν διαστήματι ὀλίγης ὥρας ἐξηφανίσθη ὁ ἐχθρός. Ὁ δὲ Γαλλέριος ἀμέσως ἐκδυθεὶς τὰ βασιλικά φορέματα καὶ ἐνδυθεὶς, πτωχικὰ περιεφέρετο ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν· συνάξας δὲ ὅλους τοὺς μάντιες καὶ ἱερεῖς τῶν εἰδωλῶν καὶ τοὺς σαρκοὺς ἅπαντας, κατέσφαξεν αὐτούς. Ὁ δὲ Μέγας Κωνσταντῖνος ἐπεμψεν ἀνθρώπους πανταχοῦ νὰ εὕρωσι τὸν Γαλλέριον νὰ τὸν φονεύσωσι· ἀλλ' ἡ θεία δίκη εὗρεν αὐτὸν πρότερον οὕτως, ὥστε ἐξήρχετο λαύρα ἀπὸ τὰ σπλάγχχνα του, οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐχώθησαν, αἱ σάρκες του ἐσάπησαν, καὶ αὐτὸς κακῶς ἐξέψυξεν, ὁμοίως δὲ καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Μαξιμίνου. Πρὶν δὲ τούτων καὶ οἱ ἄλλοι δύο βασιλεῖς Διοκλητιανὸς καὶ Μαξιμιανὸς κατεστράφησαν.

Ἀφοῦ λοιπὸν ἐνίκησεν τοὺς τυράννους ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος καὶ ἠφάνισεν αὐτούς, ἐψήφισε βασιλέα τῆς Ἀνατολῆς τὸν Αἰκίνιον, δίδων αὐτῷ γυναικὰ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ Κωνσταντίαν, πρῶτον δὲ ὥρτισεν αὐτὸν νὰ φυλάξῃ πίστιν πρὸς τὴν εὐσεβείαν μὴ πειράζων κανένα χριστιανόν· πλὴν αὐτὸς δὲν ἐψήφισε τοὺς ὀρκους παντελῶς ἀλλὰ πόλεμον σφοδρὸν ὁ ἀχρηστος ἐκῆρυξε κατὰ τῶν χριστιανῶν εἰς τὴν Ἀνατολὴν, θανατόνων πολλοὺς ἐξ αὐτῶν. Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος, τὸν ἠπειλόησε μετὰ γράμματα νὰ παύσῃ τὰ διαβολικὰ ἔργα· βλέπων δὲ ὅτι δὲν εἰσηκούετο, ὁδηγῆσας στράτευμα κατ' αὐτοῦ, τὸν ἐνίκησε, καὶ συλλαβὼν αὐτὸν ζῶντα διέταξε νὰ τὸν ἀποκεφαλίσωσι· πλὴν πάλιν, ὡς συμπαθὴς ἄνθρωπος, ἐλυπήθη τῆς ἀδελφῆς του τὰ δάκρυα καὶ τῷ ἐχάρισε τὴν ζωὴν· τὸν ἐξώρισε δὲ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην παραχωρῶν αὐτῷ ὅλα τὰ εἰσοδήματα τοῦ τόπου πρὸς διατροφήν του· πάλιν ὅμως ἤρχισε τὰς κακουργίας του· ἐπιβουλευόμενος καὶ τὸν βασιλέα, τὸν εὐεργέτην αὐτοῦ· ἔθεν μανθάνων αὐτὰ ἐπεμψεν ἀνθρώπους καὶ τὸν ἀπεκεφάλισαν.

Μὴ ἔχων λοιπὸν ἄλλην φροντίδα πολέμων ὁ εὐσεβὴς βασιλεὺς, ἐπεδόθη

ὅπως εἰς τὰ θρησκευτικὰ κτίων μεγαλοπρεπεῖς ναοὺς, ἐλεῶν πτωχοὺς καὶ πολλὰ τοιαῦτα πράττων. Ἦτο δὲ καὶ εἰς τὴν γνώμην φιλότιμος συμπαθὴς καὶ πλουσιόδωρος, εἰς τοὺς λόγους καὶ τὰς πράξεις ῥόνομος, εἰς τὴν μορφήν ἡρεμος καὶ ὡραιότατος· καὶ τέλος πάσας τὰς χάριτας τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος κατεῖχε, ὅθεν καὶ παρὰ πάντων ἠγαπήθη. Τὸν καιρὸν ἐκείνον εἰς τὰ 316 ἔτη μετὰ Χριστόν, εἶδεν ὁ Βασιλεὺς θεῖαν ὄρασιν ἐξηγοῦσαν αὐτῷ τὴν κτίσιν πόλιν εἰς τὰ μέρη τῆς Ἀνατολῆς, καὶ τὴν ἀφιέρωσιν αὐτὴν ἐν τῇ Ὑπεραγίᾳ Θεοτόκῳ. Πρῶτον μὲν λοιπὸν ἀπῆλθεν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, καὶ ἔκτισε ναοὺς μεγάλους, μελετῶν τὴν κτίσιν ἐκεῖ τὴν πόλιν ἣν εἶδεν εἰς τὸ ὄραμα· πλὴν ἐπειδὴ δὲν ἦτο θέλημα Θεοῦ τὴν κτίσιν ἐκεῖ, διὰ τοῦτο ἀετοὶ ἀρπάζοντες τὴν ὕλην ἔρριπτον αὐτὴν εἰς τὸ Βυζάντιον. Βλέποντες δὲ τὸ θαυμάσιον τοῦτο ἐξεπλήγησαν, καὶ ἀπελθόντες πρὸς τὸ ὑποδεικνυόμενον μέρος ἔμειναν κατὰ πολλὰ εὐχαριστιμένοι ἐκ τῆς τοποθεσίας καὶ ἤρχιζαν τὴν πόλιν συμφώνως μετὰ τὰ σχέδια τὰ ὁποῖα ἔδειξεν Ὁ Ἄγγελος Κυρίου εἰς τὸν Βασιλέα Κωνσταντῖνον. Μηχανικὸς δὲ ἐπὶ τῆς κτίσεως τῆς πόλεως ἐτέθη εἰς διακεκριμένους τεχνίτης Εὐφρατᾶς ὀνομαζόμενος. Μετὰ καιρὸν δὲ πολὺν ἐπερατώθη ἡ οἰκοδομὴ τῆς πόλεως, ἐν ἣ καὶ πολλὰς μεγαλοπρεπεῖς ἐκκλησίας ὠκοδόμησε, ὡς τοὺς ἁγίους Ἀποστόλους, τὴν ἁγίαν Εἰρήνην, τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Μυκίου, καὶ τοῦ ἀρχιστρατήγου Μιχαὴλ ἐν τῷ Ἀνάκτορ· πρὸς δὲ καὶ λαίψανα ἁγίων ἐν αὐταῖς ἔθηκεν. Τότε προσεκάλεσε πολλοὺς εὐγενεῖς καὶ ἐνδόξους ἄρχοντας τῆς Ῥώμης νὰ κατοικήσωσιν εἰς τὴν νέαν πόλιν, περιποιούμενος αὐτοὺς παντοιοτρόπως. Τότε ἐδαπτίσθησαν καὶ Ἰνδοί, τοὺς ὁποίους ἐδίδασκε Φροῦμεντος ὁ φιλόσοφος ἀπὸ τὴν Τύρον, μετὰ Μεροπίου καὶ Αἰδείου τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. Ὁμοίως ἐδαπτίσθησαν καὶ οἱ Ἰβηροὶ, πιστεύσαντες ἀπὸ μίαν αἰχμάλωτον χριστιανὴν, ἣ ὁποία πολλὰ καὶ μεγάλα θαύματα ἐποίησε· πρὸς δὲ καὶ τὸν βασιλέα τῶν Ἰβήρων τυφλὸν ὄντα ἐθεράπευσεν. Εἰς αὐτὸν τὸν καιρὸν ἐπίστευσαν εἰς Χριστὸν καὶ οἱ Ἀρμένιοι, συνεργῖα τοῦ Βασιλέως καὶ ἐπιστάσις Γρηγορίου ἐπισκόπου τῆς μεγάλης Ἀρμενίας. Ἐπερατώθη λοιπὸν ἡ περίφημος οἰκοδομὴ τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἰς τὸ εἰκοστὸν ἔτος τῆς βασιλείας του, ἀπὸ κτίσεως Κόσμου ἔτη 5,833 τὴν ὁποίαν ὁ βασιλεὺς ὠνόμασεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κωνσταντινουπόλιν καὶ νέαν Ῥώμην. Τότε εἶδεν ὁ Βασιλεὺς ὄραμα καὶ ἀπέστειλε τὴν μητέρα αὐτοῦ Ἑλένην εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, διὰ τὴν ἀναζήτησιν τοῦ Τιμίου ξύλου τοῦ Σταυροῦ, καὶ διὰ τὴν φανέρωσιν τοῦ Ἁγίου Τόπου, τοὺς ὁποίους διὰ φθόνον τὸ παράνομον γένος τῶν Ἑβραίων ἐσκέπασαν. Αὐτὴ δὲ λαβοῦσα στρατὸν μετὰ πλείους στρατηγῶν καὶ ἀρχόντων, ἐπορεύθη εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους, καὶ μετὰ μεγάλην ἐξέτασιν εὗρε ἕνα Ἑβραῖον Ἰουδαν ὀνόματι, ὁ ὁποῖος ἐγνώριζε τὸν τόπον, μὴ θέλων δὲ νὰ τὸν δείξῃ τὸν ἔρριπτον ἐντὸς ἐνὸς ξηροπηγᾶδου, καὶ ἔμεινεν ἐντὸς αὐτοῦ ἑπτὰ ἡμέρας χωρὶς τροφῆς. Μὴ υποφέρων δὲ τέλος τὴν πείναν καὶ τὴν δίψαν, ἐδόξα μεγαλοφώνως. Ἐκδόλετο με, καὶ εὐθὺς ὡς δεικνύω τὸν τόπον ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Χριστός. Ἐξελθὼν λοιπὸν τοῦ λάκκου ἦλθεν εἰς τὸν τόπον τῆς σταυρώσεως, ἀλλὰ δὲν ἐγνώριζε καὶ τοῦ εὐρίσκειν τὸν σταυρόν· προσευχήθη τότε εἰς τὸν Χριστὸν καὶ παρευθὺς ἔγενε σεισμός, καὶ συνάμα ἐξηλθον ὡς θυμίαμά τι εὐώδες ἀπὸ τὸν τόπον ὅπου ἦτο ὁ Σταυρός, πάντες δὲ ἐθαύμασαν καὶ πρώτῃ ἡ Βασίλισσα καὶ ὁ Ἰουδᾶς δὲ ἀμέσως ἐπίστευσεν εἰς τὸν Χριστόν, λαθὼν τότε ἄξιον μετὰ πολλῶν ἄλλων ἀρχόντων ἔσκαψαν εἰκοσι περίπου ὀργυὰς καὶ οὖρον τρεῖς

σταυροῦς, τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν δύο ληστῶν, πάντες δὲ ἐχάρησαν. Μὴ γνωρίζοντες δὲ τίς ἐκ τῶν τριῶν ἦτο ὁ τοῦ Χριστοῦ εὐρίσκοντο εἰς ἀδημονίαν· κατὰ τύχην ὅμως ἔφερον ἐκείθεν ἕνα νεκρὸν, καὶ ὁ Ἰουδᾶς ἐμπλεὲς θερμῆς πίστεως, λέγει καὶ φέρουσιν ἐμπροσθέν των τὸν νεκρὸν· τότε ἐπιβήτουσιν εἰς τὸν νεκρὸν τὸν πρῶτον σταυρὸν καὶ κἀνὲν σημεῖον δὲν ἔγενε, εἶτα τὸν δευτέρον καὶ ὁσαύτως τίποτε δὲν ἐφάνη, τελευταῖον ἔθηκαν τὸν τρίτον σταυρὸν, ὁ ὁποῖος ἦτο ὁ τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐν τῷ ἅμα ἀνέστη ὁ νεκρός. Τότε πολλοὶ ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους ἰδόντες τὸ θαῦμα ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστόν· καὶ ἡ ἁγία Ἑλένη ἀγαλλομένη ἠὺχαρίσται τὸν Χριστόν, κατέσασα δὲ πάλιν τὸν Ἰουδαν τῷ εἶπε νὰ γείνη ἔρευνα καὶ διὰ τοὺς ἥλους (καρφία) δι' ὧν ἐκάρφυσαν τὸν Χριστόν· καὶ ὁ Ἰουδᾶς μετὰ πολλῶν χριστιανῶν προσευχόμενοι, ἔλαμψεν ὁ τόπος ὅπου ἦσαν, σκάφαντες δὲ εὗρον αὐτά, καὶ μεγάλη χαρὰ διεχύθη. Τότε κατὰ διαταγὴν τῆς βασιλείσεως ὁ Ἰουδᾶς ἐχειροτονήθη Πατριάρχης Ἱεροσολύμων, ὀνομασθεὶς Κυριακός, ἡ δὲ μακαρία Ἑλένη ἔκτισε πολλοὺς ναοὺς εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ τέλος ἐπέστρεψεν εἰς τὸν οἶόν της μετὰ χαρᾶς μεγάλης φέρουσα τὸν σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ καὶ τοὺς ἁγίους ἥλους· καὶ ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος ὑπεδέχθη μετὰ μεγάλης χαρᾶς τὰ ἅγια καὶ προσεκίνησεν αὐτά· ἔδωκε τὸν σταυρὸν μετὰ τὴν θήκην εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Πατριαρχείου, ἐκ τῶν τεσσάρων δὲ ἥλων τοὺς δύο ἔθηκεν ἐπὶ τὸ βασιλικὸν στέμμα, καὶ τοὺς ἄλλους δύο εἰς τόπον ἱερὸν πρὸς προσκύνησιν μετ' ὀλίγον δὲ καιρὸν ἡ μακαρία Ἑλένη ἀπῆλθεν εἰς τὰς αἰωνίους μονάς, ταφείσα εἰς τὸν περίφημον ναὸν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων. Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου ἀνεφάνη νέος ἀντίχριστος, ὁ αἰρεσιάρχης Ἀρειος, ὁ ὁποῖος ἦτο πρωτοπαπᾶς Ἀλεξανδρείας· ἐκήρυττε δὲ οὗτος ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι κτίσμα καὶ ποίημα τοῦ Θεοῦ, καὶ ἄλλα βλάσφημα κατὰ τῆς θρησκείας λόγια. Πατριάρχης δὲ τότε τῆς Ἀλεξανδρείας ἦτο Πέτρος ὁ ἀγιώτατος, ὁ ὁποῖος ἐν ὁπτασίᾳ εἶδε τὸν Χριστὸν μετ' ἐνδύμα ἐσχιζόμενον, καὶ ἠρώτησεν αὐτόν. Τίς ὦ Χριστέ μου σοὶ ἔσχισεν τὸν χιτῶνα; Καὶ ὁ Κύριος τῷ εἶπεν· ὁ Ἀρειος, λέγων ὅτι δὲν εἰμαι Θεός. Ὅθεν εὐθὺς ὁ μέγας Πατριάρχης τὸν καθήρεσε· καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πέτρου ἔγινε Πατριάρχης ὁ Ἀχιλλᾶς, ὁ ὁποῖος διὰ νοουθεσιῶν τῶν Ἀρειοῦ εἰς εὐσέβειαν μετέστρεψε, καὶ ἐν ὅσῳ ἔζη, εἰσώπα αὐτόν· ἀποθανόντος ὅμως τοῦ Ἀχιλλᾶ, καὶ ἀνεληθόντος εἰς τὸν Πατριαρχικὸν τῆς Ἀλεξανδρείας Θρόνον τοῦ θεοῦ Ἀλεξάνδρου, ἤρχισε πάλιν ὁ Ἀρειος νὰ κηρύττῃ τὰς πρώτας αὐτοῦ αἰρέσεις τόσον, ὥστε παρέσυρε εἰς τὰ διαβολικὰ τοῦ δόγματος τὸν Νικομηθεῖον Εὐσέβειον· Θεοῦ δὲ καὶ Σακοῦνδον τοὺς ἐπισκόπους, Παυλίον Τύρον, καὶ ἄλλους κληρικούς· δι' ὃ κινήθη ἀπὸ θεῖον ζῆλον ὁ Ἀλέξανδρος, συνήγαγε περὶ τοὺς ἑκατὸν ἐπισκόπους καὶ καθήρεσε τὸν σατανικὸν Ἀρειον καὶ τοὺς συνακολούθους αὐτοῦ, καὶ ἔνεκα τούτου μεγάλη σύγχυσις διεχύθη εἰς τὸν κόσμον.

Ὁ δὲ μέγας βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ἰδὼν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ ταρπασσομένην, ἐκήρυξε δόγμα, ὅτι νὰ συναθροισθῶσιν εἰς τὴν Νίκαιαν ἅπαντες τοῦ κράτους οἱ ἐπίσκοποι νὰ ἐξετάσωσι τὸ ζήτημα καὶ συνηθροίσθησαν τριακόσιοι δέκα ὁκτώ θεοφόροι τῆς Ἐκκλησίας Πατέρες καὶ συνεκροτήθη ἡ πρώτη ἁγία καὶ μεγάλη Οἰκουμένη Σύνοδος, εἰς τὴν ὁποίαν ἦλθε καὶ ὁ φιλόχριστος βασιλεὺς καθήσας μετὰ τῶν ἀρχιερέων. Τότε ἦλθε καὶ ὁ Ἀρειος μετὰ τοὺς ὁπαδούς του εἰς τὴν σύνοδον καὶ ἡ συζήτησις ἤρξατο μετὰ πεισματώδη πάλην, ὅπου μετὰ πολὺν κόπον οἱ τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας πρόμαχοι

κατήσχυναν διὰ τῶν πυρετωδῶν αὐτῶν λόγων τοὺς ὁπαδοὺς τοῦ κακοδαίμονος Ἀρείου· μεταξύ δὲ τῶν θεοπνεύστων τοῦ Χριστοῦ ῥητόρων διεκρίνετο καὶ ὁ θαυματουργὸς Σπυρίδων. Ἐν τούτοις ὁ Ἀρείος μὴ θέλων νὰ ταπεινωθῇ ἀνεθεματίσθη ἀπὸ τὴν ἱερὰν Σύνοδον ὁμοῦ μὲ τὰς διδασκαλίας του καὶ τοὺς ὁπαδοὺς του. Τότε ἔγραψεν ἡ ἁγία Σύνοδος καὶ τὸ σύμβολον τῆς πίστεως, καὶ ἐνομοθέτησε πότε νὰ γίνηται τὸ ἅγιον Πάσχα εἰς ὅλην τὴν ὀρθόδοξον ἐκκλησίαν. Ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ φθονοῦντες οἱ Ἑβραῖοι τὴν αὐξησιν τῶν χριστιανῶν, παρεκίνησαν Σαβώριον τὸν βασιλέα τῶν Περσῶν ἐναντίον τῶν χριστιανῶν, καὶ ἐφόνευσεν οὗτος ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἐπισκόπους καὶ λοιποὺς κληρικοὺς ἑβδομήκοντα καὶ λαϊκοὺς δέκα ὀκτὼ χιλιάδας. Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος, ἐπεμψε πρεσβεῖαν εἰς τὸν Σαβώριον νὰ παύσῃ τὸν διωγμὸν, πλὴν οὗτος δὲν τὸ παρεδέχθη. Τότε ἐφθασε καὶ τὸ τριακοστὸν ἔτος τῆς βασιλείας του, καὶ ἔκαμε μεγάλην ἐορτὴν, φιλοδωρῶν τοὺς μεγιστάνας, καὶ τὰ στρατεύματα· συναθροίσας δὲ πολὺν στρατὸν ἐξεστράτευσεν κατὰ τοῦ Σαβωρίου· διεχόμενος ὁμοῦ διὰ τῆς μεγαλοπόλεως Νικαίας ἠσθένησεν ἐκεῖ, θρῆνον καὶ μετέστη εἰς Κυρίον. Ἐξῆσεν ἔτη ἐξήκοντα πέντε, βασιλεύσας ἔτη τριάκοντα καὶ ἑν καὶ μήνας δέκα. Ἐγράψεν δὲ διαθήκην, κληροδοτῶν τὴν τὴν βασιλείαν εἰς τοὺς τρεῖς υἱοὺς του, Κωνσταντῖνον, Κωνσταντῖον καὶ Κωνσταν. Καὶ τῷ μὲν Κωνσταντίνῳ ἔδωκε τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ὅλην τὴν Ἀνατολήν, τῷ δὲ Κώνσταντῳ τὴν Ῥώμην, καὶ τῷ Κωνσταντίνῳ τὰς ἀνω Γαλλίας καὶ τὰς Βρετανικὰς νήσους· εὐθὺς δὲ ἅμα ἀνεγνώσθη ἡ διαθήκη, ὁ Κωνσταντῖνος ἦλθεν εἰς τὴν Ἀνατολήν, καὶ ἔφερε τὸ λείψανον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ πάσης τιμῆς βασιλικῆς εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐκῆδυσεν αὐτὸ εἰς τὸν ναὸν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων θρῆνον καὶ πολλὰ θαύματα εἰς πολλοὺς ἐποίησεν.

Τοιοῦτος ὑπῆρξεν, εὐλογημένοι χριστιανοί, ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος. Ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἡ ὀρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία ἀνωρθώθη, οἱ καταδιωγμοὶ τῶν δεινοπαθούντων χριστιανῶν ἐπαύσαν, καὶ ἡ θρησκεία ἡμῶν ἀνέπνευσεν ἐλευθέρων καὶ καθαρὸν αἶρα. Ἐδασίλευσεν ὡς φιλόστοργος πατήρ, καὶ ἐκυβέρνησε ὡς συμπαθὴς καὶ δίκαιος, ἐμόχθησε δὲ λίαν, προσπαθῶν νὰ ἀναστηλώσῃ τὴν κλονιζομένην ἡμῶν θρησκείαν, ἕνεκα τῶν κατὰ διαφόρους περιστάσεις καταδιωγμῶν, οὓς ὑπέφερεν ὑπὸ τῶν ψισοχρίστων βασιλέων· πολλὰ δεῖνὰ πρὸς τοῦτοις ὑπέστη ὁ μέγας οὗτος τοῦ Χριστοῦ ὁπαδός, προσπαθῶν νὰ καταβάλλῃ τὰς ἀναφυσμένας διαβολικὰς αἵρέσεις ἐν τῷ κράτει του, τοὺς πολεμίους δὲ τυράννους νὰ καθυποτάξῃ καὶ νὰ ἐλευθερώσῃ οὕτω τοὺς χριστιανοὺς ἀπ' αὐτῶν. Νῦν δὲ δεηθῶμεν τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τοῦ καταξηθῆναι καὶ ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν τῆς αἰωνίου μακαριότητος καὶ βασιλείας αὐτοῦ, ᾧ πρέπει πάντα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ Ἀνάρχῳ αὐτοῦ Πατρὶ καὶ ὁμοουσίῳ Πνεύματι, εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Πρὸς τοὺς Εὐλαβεστάτους Χριστιανούς.

Ἡ παρούσα Ἀκολουθία τῶν Μεγάλων καὶ Ἐγδόξων Βασιλέων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης ἀναφέρεται καὶ ἐν τοῖς Μηναίοις, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἐν αὐτῇ τελεία διὰ τὴν Ἑορτήν. Ἐπίσης καὶ ὁ Βίος αὐτῶν εὐρίσκεται εἰς τὸν Παράδεισον, ὁ Παρακλητικὸς Κανὼν εἰς τοὺς Πνευματικὸς Κήπους, οἱ Χαιρετισμοὶ εἰς τὸν Συναξαριστὴν Σαρδονίῃ καὶ ὁ Πολυέλεος, εἰς ἕτερον σύγγραμμα. Ἐκλογή τῶν Πολυελέων, Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγέλια εὐρίσκονται πρὸς ἑκδοσιν Ἀκολουθιῶν εἰς χεῖράς μου.

Προσέτι δὲ εἶχεν ἑκδοθῇ διὰ ἐμοῦ βιβλίον, καλούμενον Πνευματικὴ Σάλπιγξ, περιελθὼν εἰς χεῖράς μου ὑπὸ ἐνοριῶν μου, οὔτινες μὲ παρεκάλεσαν καὶ τὴν ἔφερα εἰς τύπον. Πολλοὶ μὲ κατηγοροῦσαν διότι διελάμβανε τὸ τάξειδον εἰς τοὺς Οὐρανούς, μὴ γνωρίζοντες τὴν ἔννοιαν, ἐξηγοῦντες τὸ γράμμα καὶ ὄχι τὸ πνεῦμα τοῦ βιβλίου. Εἶχεν ἑκδοθῇ αὕτη παρὰ Μοναχοῦ Ἀγιορείτου, ἥτις καὶ αὐθωρεὶ ἐξηγήθη. Ἐξέδωκα 200 σῶματα ἀντὶ δρ. 60 καὶ διένειμα πρὸς 20 λεπτά ἑκάστον φυλλάδιον διὰ τὰ τυπογραφικὰ ἔξοδα.

Εὐρίσκονται παρ' ἐμοῦ αἱ εἰς Ἀκολουθίαν: Ἀγίας Αἰκατερίνης, Ἀγίου Γεωργίου τῆς Ἀνακομιδῆς 3 Νοεμβρίου, Ἀγίου Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης, καὶ σὺν Ἀγίῳ Θεῷ θά φέρω εἰς φῶς καὶ τὴν πανηγυρικὴν Ἀκολουθίαν πληρεστάτην τοῦ Ἀγίου Ἐγδόξου Προφήτου Ἡλιοῦ τοῦ Θεσβίτου.

Δέχθητε τὰς ταπεινάς μου εὐχάς.

Ὁ ἐλάχιστος ἐν Ἱερεῦσι καὶ Πνευματικὸς ὑμῶν Πατὴρ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΒΟΥΤΕΡΗΣ

Ἐφημέριος Ὁσίου Μελετίου

Ἀθῆναι 20 Μαΐου 1917.